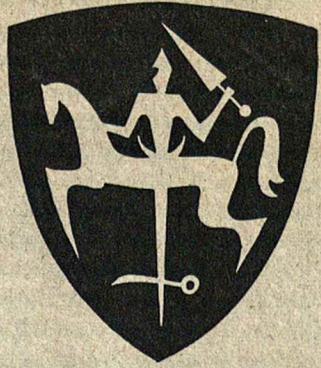

ne priklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. rugsėjo 23 d. Nr. 1215

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Redaktoriai ateina ir praeina, gyvenimas teka, bet lietuviškas laikraštis Montrealyje išlieka. Ne tik išlieka, bet nori augti, nori stiprėti, plėtotis, eiti koja kojon su šių dienų ritmu.

Palyginti, ne tokiam jau gausiam Montrealio lietuvių telkiniui atiteko nemenkas įpareigojimas, bet tuo pačiu ir nemaža privilegija — išlaikyti lietuvišką laikraštį. Daug gausesnės, turtingesnės, daugiau intelektualinių jėgų turinčios lietuviškos kolonijos svetur laikraščio išlaikyti neįstengia, o gal nė nenori. O Montrealyje, štai, jau trisdešimtąsias metus išeina "Nepriklausoma Lietuva". Montrealiečiai šitu faktą turi visiškai sąžiningą teisę šiek tiek pasididžiuoti, nes be jų šitas laikraštis vargu ar būtų galėjęs išsilaikyti.

Ir vis dėlto turime čia savotišką paradoksą. "Nepriklausoma Lietuva" yra Montrealio lietuvių, bet ir nėra jų. Juk šimtai ir tūkstančiai laikraščio egzempliorių kiekvieną savaitę iškeliauja į Ontario provinciją, į vakarinę Kanadą, į JAV, į Pietų Ameriką, pagaliau ir į Britaniją, Ispaniją, Italiją, Vokietiją ir daug kitų kraštų.

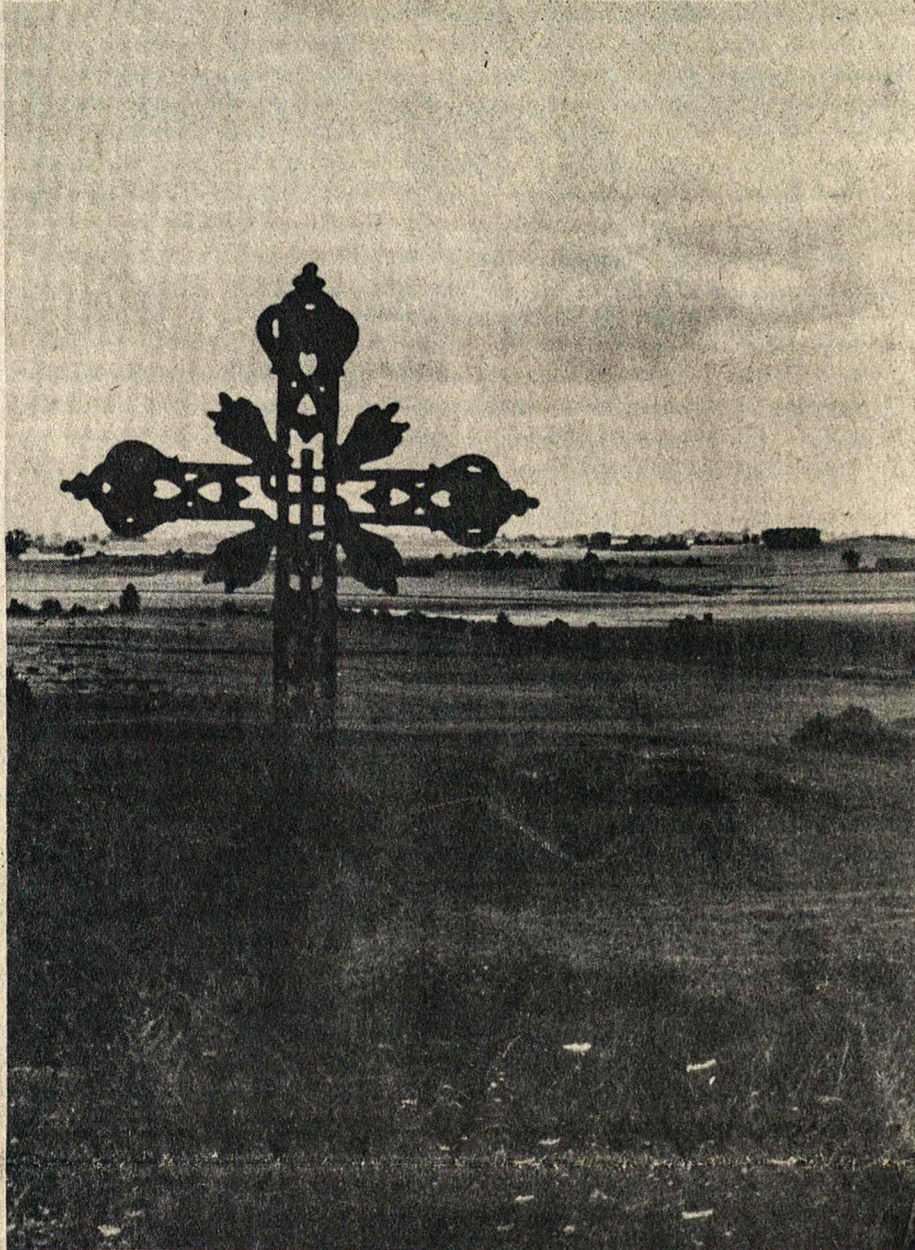
Keliasdešimt laikraščio egzempliorių iškeliauja ir į mūsų visų namus — į Lietuvą. Ten, deja, tik išrinktieji turi teisę ją skaityti, ten "Nepriklausoma Lietuva" tik liaudžiai neprieinamuose bibliotekų "specfonduose" laikoma, bet ji ten nukeliauja, ir tikėkimės, ji ten išliks.

"Nepriklausoma Lietuva" vien savo geografiniu išplitimu nustoja būti tik Montrealio laikraščiu. Jis yra bendrinis laikraštis, skiriamas visiems lietuviams. O tą pagrindinę leidyklos naštą nešantieji Montrealio lietuviai, turėdami lietuvišką laikraštį, atiduoda savo duoklę lietuviškajai spaudai aplamai.

Tokią padėtį montrealiečius įpareigoja. Laikraščio skaitytojų įvairovė nėra vien tikta geografinė, skaitytojų šeimą juk sudaro įvairių pažiūrų, įvairių kartų, skirtingo išsilavinimo ir pageldavimų lietuviai. O toks skaitytojų skerspjūvio įvairumas savaime įtaigoja ir laikraščio veidą. Nepriklausomoji turi būti tolerantiška, ji turi būti pakanti įvairioms nuomonėms, kurios reiškiasi lietuviškojoje visuomenėje.

"Nepriklausomą Lietuvą" įkūrė, išaugino ir daug metų tvarkė vyresnioji ir senesnioji išeivijos karta. Tų kartų pasaulėjauta, įpročiai, skonis, tų kartų stiprybės ir silpnybės iš tiesų ir sukūrė laikraščio veidą.

Vyresnioji ir senesnioji kartos vadovaujančiąją poži-

Žvilgsnis iš Varnupių senkapių, Vilkaviškio rajone, į Suvalkijos lygumas. Nuotrauka daryta šią vasarą.

ciją išeivijos gyvenime palaipsniui perduoda jaunesniems. Ir "Nepriklausomą Lietuvą" antrus metus redaguoja jau vidurinėsios kartos atstovai. Didelę bendradarbių daugumą dabar sudaro vidurinėsios ir jaunosios kartos žmonės. Ir tai neišvengiamai jau palieka savo pėdsakus pačioje laikraščio šerdyje — jo skiltyse. Labai suprantama, kad vyresniesiems, ypač seniesiems daug kas gali pradėti atrodyti neįprasta, net keista ir tiesiog nepriimtina.

Šitoje vietoje ir iškyla tas jau visiškai tikroviškas "kartų tarpekis". O jis turi būti išspręstas, nes ir pačių skaitytojų eiles palaipsniui neišvengiamai pradės dominuoti jaunesnioji ir vidurinioji išeivijos karta. Būtent, šių kartų rankose yra laikraščio ateitis. Būdami tolerantiškais savo įpėdinams, stengdamiesi bent suprasti jaunųjų ir tų viduriniųjų galvoseną ir pageldavimus, įstengsime laikraštį aplamai išlaikyti.

Ne tik Nepriklausomoji, bet ir kiekvienas lietuviškas laikraštis išeivijoje po nedaugelio metų mirs, jeigu neįstengsime jau šiandieną spaudą padaryti įdomią jaunesniesiems. Bendromis pastangomis to padaryti neįstengę, dabartinius redaktorių ir ypač vyresniąją kartą, kuri tebeneša laikraščio leidybos pagrindinę naštą, teis atieties istorikai.

Tai pagrindinės mintys, kurias "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorių išreiškė

Irgi mat vajus

Spaudos platinimo valdyba, vadinama "Sąjunginė spauda" Vilniuje sušaukė pasitarimą periodinių leidinių 1971 metams platinimo klausimams aptarti. "Nė vienos šeimos be laikraščio ir žurnalo" — būvęs to pasitarimo "devizas", atseit, šūkis. O to pasitarimo dalyvių pasisakymus "apibendrinę" Lietuvos kompartijos CK propagandos ir agitacijos skyriaus spaudos sekcijos vedėjas J. Nekrošius.

Vadinas, nuo rugsėjo 1 d. Lietuvoje pradėta priliiminėti prenumerata laikraščiams ir žurnalams 1971 metams, o aukšto partijos pareigūno apibendrinančiojo globoje įvairių žinybų atstovai aptarė to platinimo vajaus planus.

Tokie vajai Lietuvoje vyksta kiekvienais metais, ir kartais darosi keista, kam, kokiu tikslu tiems vajams yra išleidžiama tiek energijos, prispausdinama tiek popieriaus propagandai, pagaliau išleidžiama tiek pinigų.

Sovietiniai spaudos vajai yra visuotiniai. Prenumeratoriai telkiami ne vienas ar kitam vienas su kitu konkuruojančiam leidiniui, bet aplamai visai Sovietų Sąjungos ribose leidžiamai spaudai. Vienu ypu peršama ir "Pravda", ir "Krokodilas", ir "Tiesa", ir "Švyturys". Ir vadinamieji "laimėjimai" po

susitikimo vakare su laikraščio skaitytojais ir rėmėjais montrealiečiais praeitą šęšęm

Korespondentai Maskvoje

32 metų amžiaus sovietų autorius Andriejus Amalrikas pagarsėjo, kai buvo paskelbta jo knyga "Ar Sovietų Sąjunga gali išsilaikyti iki 1984 metų?". Dabar autorius yra suimtas, bet Vakarus pasiekė kitas jo rašytas straipsnis, kurio vertimą iš vokiečių kalbos čia spausdiname.

"Geležinės uždangos" sąvoka šiandieną jau atrodo gerokai pasenusi, tačiau įstaigos užsienio korespondentus Maskvoje vis dar stengiasi visiškai izoliuoti nuo sovietų piliečių.

Izoliacija pirmoje eilėje pasiekama tuo, kad korespondentams paskiriami specialūs užsieniečiams skirti butai, kurie sovietų piliečiam neprieinami. Be to, korespondentai apiprekinami specialiose parduotuvėse, jų butuose įstatomi mikrofonai, jie patys sekiojami, o tai ne vieną gerokai nervuoja...

Be kita ko, daug tų žmonių, kurie perdėti šneka apie "sovietų visuomenės liberalizaciją ir demokratizaciją", kaip tik linksta perdėti tuos pavojus, kurie juos pačius galėtų ištikti.

Korespondentai gali pasirinkti: jie gali patys ieškoti są-

lyčio su rusais ir ieškoti informacijų, kurios skirtųsi nuo oficialiai gaunamųjų, arba jie turi susitaikstyti su ta padėtimi, kurioje juos griežtomis ir švelniomis priemonėmis stengiasi išlaikyti Maskvos įstaigos. Po septynerių metų nuolatinio sąlyčio su užsienio korespondentais, susidariau įspūdį, kad jų dauguma pasitenkina jiems oficialiai sudarytomis darbo sąlygomis.

Šiandieną vis daugiau sovietų piliečių jaučia tą slegiančią izoliaciją nuo likusio pasaulio ir patys ieško sąlyčio su užsieniečiais, neišskiriant nė užsienio korespondentų. Šitie bandymai sugriauti barjerus susilaukia ne vien tik KGB pasipriešinimo, juos trukdo ir pačių korespondentų prietarai. Jie dažnai mano, kad kiekvienas rusas, kuris su jais ieško kontakto, yra atviras arba slapstas KGB agentas.

Žurnalistas gali būti įvairiais būdais paspaudžiamas. Jam, pvz., gali būti pridaryta visokių kasdieniškų nepatogumų. Viešbutyje gyvenančiam korespondentui gali būti pasakoma, kad jis turėtų pakeisti savo straipsnių toną, jei nori greičiau gauti butą.

Žurnalistui gali būti dar sunkiau prieiti prie informacijos šaltinių. Jam gali būti neleista susitikti su oficialiu rašytoju arba menininku, jam gali būti

agentūras gyvenamajame krašte, kurios užsakymą persiunčia Vilniui. Tokia procedūra ne tik paini ir gaiši, bet ir užtikrintai nenaši, kone kiekviename užsakyme įvelianti klaidų ir netikslumų.

Vilniaus kultūrryšinkai dažnai pažiulba apie tai, kad vis didesnis užsienio lietuvių skaičius skaitas Lietuvos leidinius, kad kuo daugiau tų leidinių turėtų pasklisti lietuviuose svetur. O vis dėlto neįstengia tą papuosišką — atsiprašome: sovietinę — užsiprenumeravimo tvarką sutvarkyti taip, kad ji būtų žmoniška.

M. Varnelis

uždrausta išvykti į kitą miestą. Jis gali būti kritikuojamas "Pravdoje" arba "Izvestijose", arba užsienio reikalų ministerijos spaudos skyrius jam gali įteikti įspėjimą. Arba jam paprastai patariama apie šį ar tą nerašyti, nes tai nesąs normalus sovietinio gyvenimo reiškinys, o jis juk turis būti objektu. Pagaliau jis gali būti ir "oficialiai" įspėjamas, o jei jis ir to nepaisytų, žurnalistas gali būti išstremtas iš Sovietų Sąjungos.

Tokie įspėjimai gali būti labai stačiokiški ir nedviprasmiški. Štai, "Washington Post" korespondentas Anatol Shub viename straipsnyje rašė apie savo "draugą rusą", kuris rašęs knygą apie tai, ar Sovietų Sąjunga galinti išsilaikyti iki 1984 metų. Straipsnyje buvo atpasakotas tos knygos turinys.

"Joks sovietinis žmogus negalėjo taip išsireikšti. Jūsų "draugas rusas" buvo jūsų išgerta vodoros bonka, su kuria jūs kalbėjotės" — spaudos skyriuje buvo paaiškinta Shubui. Ir pridurta: "Jei dar ką nors panašaus rašysite, būsite iš Maskvos išstremtas".

Tas draugas rusas buvau aš, o mano knygelė "Ar Sovietų Sąjunga gali išsilaikyti iki 1984 metų?" buvo išleista po kelerių mėnesių.

Įspėjimai gali būti ir netiesioginiai įpakuoti. "La Stampa" korespondentas Ennio Caretti gavo instrukcijas iš savo redakcijos apie Sovietų Sąjungą per daug griežtai nerašyti. Pasirodo, kad sovietų pasiuntinys Romoje dėl korespondento straipsnių skundėsi Fiat bendrovės direktoriams. O Fiat bendrovė finansavo "La Stampa", beto, dabar kaip tik stato didžiulį automobilių fabriką prie Volgos.

Shub ir Caretti po tų įvykių iš SSSR buvo išstremti.

Užsienio korespondentų Maskvoj pagrindinė tendencija yra: "Kuo mažiau nuveiksi, tuo geriau gyvensi". Šiaip ar taip tai prieštarauja žurnalistų profesą 2 psl.

Spalio 23-25 d.d. Chicagos Balzeko muziejuje rengiamos lietuviškų pašto ženklų parodos komitetas. Sėdi iš kairės: eksponatų vadovas I. Sakalas, pirm. J. Žygas, vyr. tvarkytojas B. S. Jurėnas, stovi išd. V. Lesnias, red. E. Petrauskas, A. Baleška ir sekr. V. Urbonas.

PANORAMA

IMIGRACIJA

Į KANADĄ

Per pirmąjį šių metų pusmetį į Kanadą atvyko 70.835 imigrantų, t. y. beveik toks pat skaičius, kaip ir perėjusių metų pirmąjį pusmetį, kada buvo užregistruota 71.121 ateivis. Beveik pusė ateivių atvyko iš Europos kraštų, daugiausia iš Anglijos — 9.858. Iš Lietuvos per pirmąjį š. m. pusmetį buvo įleistas vienas ateivis.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos piliečių per tą laikotarpį į Kanadą atvyko penki. Sovietų Sąjungos piliečių — 57.

Kanados imigracijos ministerijos paskelbtuose statistikiniuose duomenyse Baltijos kraštų piliečiai neišskiriami, jie nurodomi bendrai, kaip "Estijos, Latvijos, Lietuvos piliečiai". Sovietų Sąjungos piliečiai nurodomi atskirai. Iš paskelbtų duomenų neišku, ar iš Lietuvos atvykstantieji priskiriami prie Lietuvos ar Sov. Sąjungos piliečių.

SAULĖS ŠVENTĖ

"Rasos ne Joninės" — yra pastangos Lietuvoje įvesti naujus papročius. J. Vilkaitis "Lit. ir mene", aiškina, kad pastaraisiais metais Rasos šventė mėginama atgaivinti ir siekiama įvesti vietovės Joninių. Pažymėtina, kad Rasos šventė dar 19 amžiuje. Jų tikroji prasmė — ne vadinės, o saulės ir gamtos šventė. Rasoje atgyjanti lietuvių tautosaka ir "saulėgrąžoje žmogus kalbasi su gamta".

Šventė buvusi švenčiama Kernavėje, kur būdavo daugiausia jaunimo — apie 300-400. Tai būdavo paskutinį arba priešpaskutinį birželio šeštadienį.

Keli tos šventės vaizdai: skaitomi iš tautosakos atrinkti tekstai — kreipimasis į saulę, mėnulį, ugnį; skaitomas atsisveikinimas su saule. Jai pasisilpęs, užkuriamas šventės ugnis. Švenčia-

ma visą naktį, kūrenamos ugnys, ritinami degantys ratalai, einama su deglais prie upės, plukdomi vainikai, iškoma paparčio žiedo. Ankstyrytą, saulei pasirodžius, šventė baigiama.

Pasiūlyta tokią šventę švęsti ne tik Kernavėje, bet kiekvienoje apylinkėje. E

PREMIJOS LIETUVOJE

Mokslo, technikos, literatūros ir meno darbuotojams Lietuvoje kiekvienais metais skiriamos vadinamosios respublikinės premijos. 1970 m. tokios premijos — paskirtos šioms asmenims:

E. Bičiūnui, V. Blodžiūnui, B. Borisai, A. Čuplinskiui, A. Drąsučiui, J. Kamičaičiui, J. Linčiauskui, A. Nemeikšui, V. Paurai, V. Ramanauskui, M. Stulpinui — už skaičiavimo priemonių kompleksą "Rūta IIO";

K. J. Klimašauskui, Č. Kosteckui, A. V. Petrauskui — už plataus taikymo integralinių mikroschemų serijos sukūrimą ir idėginą gamyboje;

K. Grincevičiui — už darbus kompleksų teorijos klausimais;

J. Viščakiui — už darbų ciklą "Didelės varžos puslaidininkių fotolaidumas";

K. Grigui, A. Jonynui, I. Saukai — už veikalą "Lietuvių tautosaka";

J. Baršauskui, K. Čerbulėnui, A. R. Jankevičienai, J. Minkevičiui — už kūrinių "Lietuvių liaudies architektūra" I ir II tomai;

P. Brazdžiūnui — už vadovėlius "Bendroji fizika" I ir IV dalyse, "Fizikos praktikos darbai" I ir II dalyse ir "Fizikos terminų žodynas";

P. Galaunei — už leidinius "Lietuvių liaudies mešas": "Medžio dirbintai", I knyga, "Medžio dirbintai" II knyga; "Keramika"; "Skulptūra", I knyga; "Skulptūra", II knyga; "Grafika. Tapyba";

V. Mackevičiui — už tapybos darbus: "LKP veteranas J. Stimburs", portretas, "Tilto per Nerį statyba", kompozicija, "Revoliucinis Vilnius", kompozicija, "Prie Dubingų ežero", peizažas, "Taikos šviesa", kompozicija, "Apasionata", kompozicija;

V. Noreika — už 1967-1969 m. koncertinę programą;

V. Petkevičiui — už knygas vaikams: apysakos "Didysis medžiotojas Mikas Pupkus", "Siekianis Sprindžio vaikas", "Gilės nuotykių Ydų šalyje", "Ko klykia gervės";

A. Skirutytei — už estampų ciklus: I. "Gintarėlio kraštas", "Vilnius", "Laivai", "Taikos gėlės", "Šventė", "Neringa", "Obelėlės" (paspalvinti linoraižiniai); II. "Dainos komjaunimui", "Daina motinoms", "Juliaus Janonio atminimui", "Daina darbui", "Pas močiutę augau" (paspalvinti kartono raiziniai); III. "Lietuvos poetai apie revoliuciją", "1917 metų varpai", "Liaudis vieninga", "Revoliucijos raitelis", "Revoliucijos aidai", "Žydėk, Tėvyne" (spalvoti linoraižiniai);

P. R. Verbai (režisieriui operatoriui) — už kino filmus: "Ištikimybė", "V. Svirskis";

NACIAI IR KOMUNISTAI

Zydas Simonas Wiesenhalis nacių buvo kalinamas net dvylikoje koncentracijos stovyklų, bet buvo ir laimės paženklintas — išliko gyvas. Jis dabar visas savo jėgas skiria hitlerininkams medžioti. Tam reikalui jis turi įsteigęs žydų dokumentacijos biurą ir jam vadovauja. Jis jau daug aršių nacių išaiškino, ir jie buvo nuteisti pagal užsitarnavimą. Jis išaiškino ir tokius įžymius hitlerininkus, kaip Eichmaną ir Stanglį.

Wiesenhalis sako, kad iš 9 milijonų hitlerininkų partijos narių gyvų dar yra 6 mil. Iš jų Vakarų Vokietijoje gyvena 4 mil., pusantro milijono — Rytų Vokietijoje ir kituose Rytų Europos kraštuose ir apie pusė milijono — Austrijoje.

Daug jų dabar tarnauja komunistams. Rytų Vokietijos komunistinės spaudos viršininkas yra senas hitlerininkas. Net nacių oficiozo "Der Stuermer" buvę redaktoriai ir kitų nacių leidinių bendradarbiai dabar bendradarbiauja Rytų Vokietijos komunistų spaudoje. Žmonės, kurie kadaise veikliai bendradarbiavo su Hitlerio partija ir slaptąja policija, dabar tarnauja įvairiose valdžios įstaigose Lenkijoje.

Pasak Wiesenhalį, 98 hitlerininkai profesoriauja komunistų valdomoj Vokietijos dalyje.

KORESPONDENTAI MASKVOJE

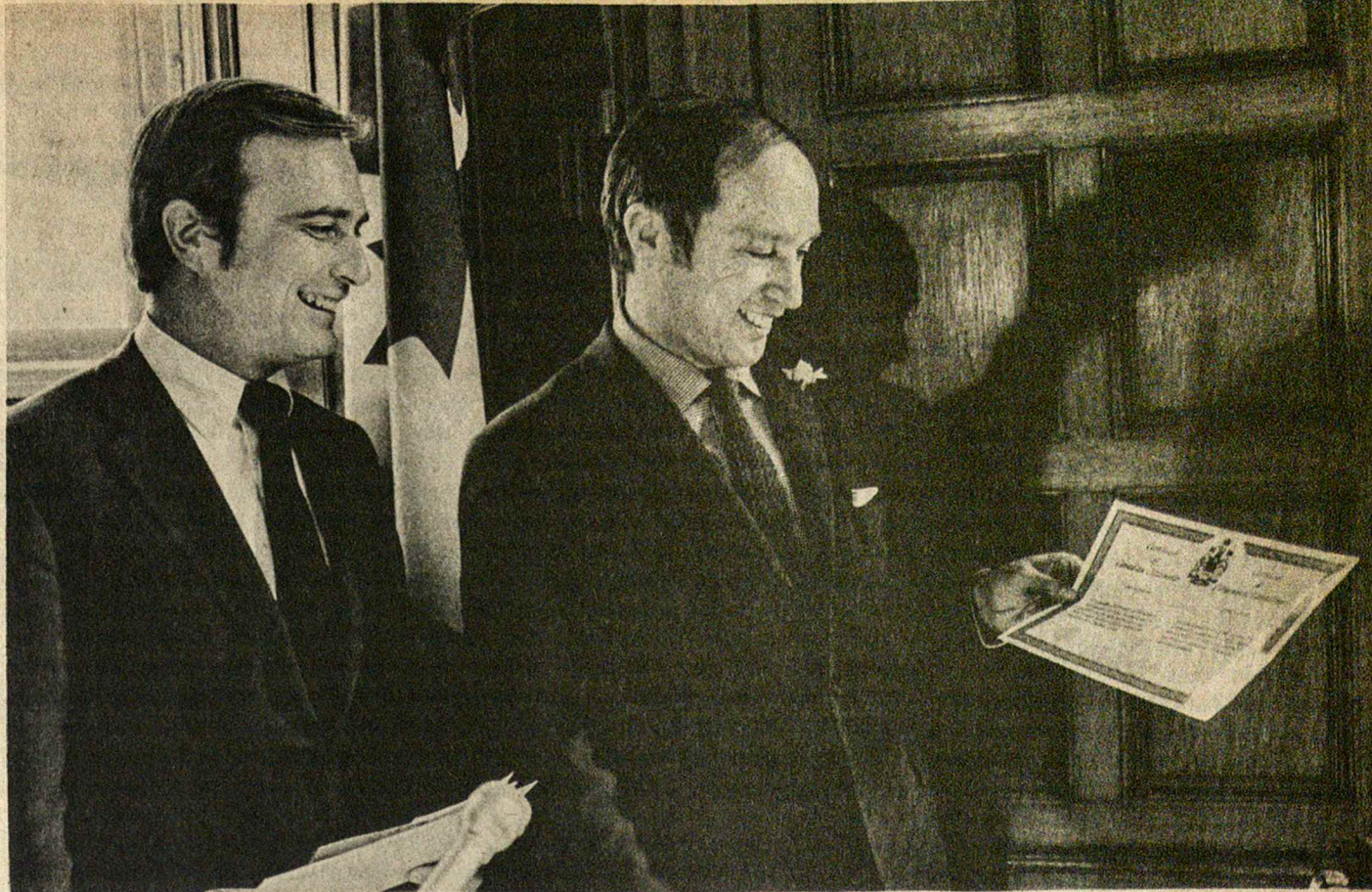
(atk. iš 1 psl.)

sinei etikai. Daugelis užsienio žurnalistų savo nenormalią padėtį supranta, bet beveik nė vienas jų nesiryžta dėl to ką nors daryti, prileisdami, kad bet kokie žygiai sovietų įstaigas tik dar labiau užrūstins.

Nenorėčiau, jog manytumėte, kad Vakarų žurnalistus kurstaukova prieš sovietų režimą. Tėmanau, kad jie turėtų vienintelį kovoti už savo profesines teises pačių sovietų įstatymų rėmuose.

Normaliai sovietų įstaigos stengiasi žurnalistų vizas išduoti neilgesniam laikotarpiui, kaip 3 ar 4 metai. Suprantate: kuo ilgiau vienas išlieka, tuo geriau jam pavyksta padėti teisingai įvertinti ir tuo sunkiau darosi ji apmauti.

Andriejus Amalrikas

Pilietybės ministras R. Stanbury pilietybės dokumentus įteikia Kanados ministrui pirmininkui Pierre Elliott Trudeau. Pilietybės dokumentai visiems kanadiečiams išduodami vienodi, neatsižvelgiant į gimimo vietą.

"Čiutytą rūta", "Šimtamečių gėdos".

Daugelis premijininkų yra iš tikrųjų iškili mokslininkai ir kūrėjai. Dėmesį atkreipia faktas, kad grožinės literatūros premija buvo suteikta partiniam darbuotojui J. Macevičiui už eiluiotai parašytą rinkinį "Kasdieniška knyga". Lietuvos kritikai J. Macevičiaus knygą pavadino "pilietine poezija", kas, paprasčiau išsireiškusi, būtų eiliuota politinė propaganda.

UŽ DAUGIALYTE KANADOS KULTŪRĄ

Kanados menų konferencijoje kuri rugsėjo 10-12 d. d. vyko Toronte, valstybės sekretorius Gerard Pelletier dar kartą patvirtino, kad federalinė vyriausybė pripažįsta ir remia visas Kanadoje gyvuojančias kultūras, ne vien tik anglų ir prancūzų.

Kalbėdamas prieš daugiau kaip 300 delegatų, kurie atstovavo Kanados menus, G. Pelletier pareiškė:

"Mano žybyba jau anksčiau paskelbė pagrindines kryptis, kuriomis kultūrinė veikla turėtų vystytis. Jas galėtum gla-

tai taip apibūdinti: pluralizmas, demokratizacija, decentralizacija, federalinių ir provincijų įstaigų bendradarbiavimas ir tarptautinis bendradarbiavimas.

"Kalbėdami apie kultūrinį pluralizmą, mes principiniai pasirenkame Kanadą — dabar ir ateityje, nes mes iš tikrųjų kalbame apie daugelio kultūrų vystymą Kanados visuomenėje. Vyriausybė vienybės ir konformizmo vardan atsisako pakauti bet kokią kultūrą, kuri reiškiasi Kanados gyventojuose, neatsižvelgiant į tai, ar tokia kultūra yra europietiška, ar sena kanadietiška — indėnų arba eskimų.

"Kanada nėra "tirpdyimo kaitalas", ir vyriausybė yra nusistatę prieš bet kokias asimiliacijos priemones. Priešingai, vyriausybė skatina kiekvieną iniciatyvą, kurios tikslas yra vystyti ir skleisti — šalia pagrindinių anglų ir prancūzų — kitas kultūrinės vertybes".

ETNOGRAFINIS ATLASAS

Lietuvos etnografai, dirbą Mokslų akademijos istorijos institute, kitais metais numato

baigti svarbų darbą — Pabaltijo etnografinio atlaso I dalį. Leidinyje bus nušviestos kelios temos: senieji lietuvių žemdirbystės ir gyvulininkystės įrankiai bei padargai, pastatai, drabužiai. Jau sudaryta 170 žemėlapių, smulkiai suregistruoti liaudies meno ir buities lobiai, vykdomos etnografų mokslinės ekspedicijos. Viena jų šią vasarą visą mėnesį rinkis, fotografuos, aprašinės 19 amžiaus pabaigos valstiečių darbo įrankius, drabužius, sodybas.

TAUŠKALĖS

Lietuvos buities vaizdai išspausdino "Tiesą":

"Poliklinika. Už registratorės langelio — nė gyvos dvasios. O šalia — net penketas moteriškių. Visos baltais chalatais ir visos nepaprastai užimtos — klausosi bendradarbių nurodymų, kaip... virti čeburėkus. Kas joms, kad tu skubi, kad tau visiškai neįdomu tie neįdomieji čeburėkai — klausykis... "Registratorės nėra", — pagaliau išgirsti vienos tauškalės atsakymą. O kaip būtų gera, kad išgirstum: "Ko jums? Gal aš galiu padėti?"

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.
ADVOKATAS

PHONE 871-1224
RES. 486-3361

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616

MONTREAL 128, QUE.

R. J. IŠGANAITIS, BA, BCL
ADVOKATAS

TEL. 842-1126. NAMŲ 674-7038

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuaju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
Tel. 767-6183.

Keating FORD Sales Limited

4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.

Nauji ir naudoti automobiliai garantuoti nuo 1 iki 5 metų

TEL: 769-8831
namų 366-2548

PINTO MAVERICK TORINO

Sales Manager
Leo Gureckas

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

3907 A Rosemont Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355

S-tos "Cite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MOKA UŽ:

- EINAMASIAS S-tas 5.0%
- ŠERUS (numatyta) 6.0%
- TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
- TERM.IND. 1 metams 7.25%
- TERM.IND. 2 " 7.75%
- TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

- (iskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
- ASMENINES, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
- INVESTACINES pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.

TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmdieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal, 409.

TEL: 727-3120

NAMŲ 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

DAR APIE LIFE ŽURNALĄ

NL Nr. 1210 rašo, kad "Life" esąs geras žurnalas. "Kai vienas geriausių šio šimtmečio žurnalistų ir žinių žurnalų išradėjas Henry Luce 1936 m. pradėjo leisti naują žurnalą, jis naujam leidiniui numatė tokią paskirtį: 'Matyti gyvenimą ir pasaulį, būti didžiausių pasaulio įvykių liudininku, stebėti neįprastus dalykus, mašinas, kariuomenės mases, džiunglių šešėlius'..."

Toliau NL tvirtina: "Life" tuo tarpu buvo ir yra vienas iš geriausių iliustruotų žurnalų pasaulyje, o kai kieno nuomone — pats geriausias".

Savo laiku NL bendradarbis inž. Lelis mūsų spaudoje rašė, kad "Life", šalia gausių skelbimų ir iliustracijų, esąs pats lėkščiausias ir išsilavinusiam žmogui nieko neduodąs žurnalas. Dėl kaž kurios priežasties tuomet inž. Lelis viešai paskelbė nutraukias "Life" prenumeratą.

Missouri valstijos jaunųjų respublikonų vadas, stiprus antikomuistas John A. Stormer, savo 1964 m. išleistoje knygoje "None Dare Call it Treason" aprašo, kaip savo siaura ir trumparegiška politika Amerika ne tik padeda, bet ir finansuoja komunizmo išigalėjimą pasaulyje ir Amerikoje. "Life" iškūrė Henry Luce autorius Stormer apibūdina, kaip kairios orientacijos asmenį, kuris su pagarsėjusiu komunistu Alger Hiss priklausė Užsienių reikalų komitetui — Council of Foreign Relation". Toje organizacijoje esą 1400 narių, užimančių svarbiausius respublikonų ir demokratų postus, kurie esą isitikinę viena pasauline valdžia. O kad tokia stipri organizacija su mažu narių skaičium neatkreiptų dėmesio, tam esanti pašvesta visa galingoji spauda su "Life", "Time", "Fortune", "US News & World Report", "Newsweek", "Washington Post", "New York Times", "Louisville Courier Journal". Net "Encyclopedia Britanica" 1959 m. 22 tome, 705-12 psl., paveikęs jos savininkui, CFR nariui William Benton, praleido prezidento Roosevelt patarėjo, komunisto Alger Hiss tikrąją rolę Jungtinėse Tautose. Komunistas Hiss buvo vienas iš JT kūrėjų.

O specialus prezidentų Kennedy ir Johnson patarėjas

Arthur Schlesinger, jr., irgi CFR narys, jau nuo 1945 m. skelbė "No win" politiką. 1947 m. "Partisan Revue" žurnale Schlesinger aiškino, kaip išlaikyti pusiausvyrą tarp Amerikos ir Rusijos, 211-213 psl., jis tvirtino, kad Amerika negalinti ir neturinti pasiduoti priešsovietinėms nuotakoms, nes tuomet sovietai neturėtų priežasties pradėti karo.

Eidamas tiesiog prie "Life", autorius Stormer kaltina žurnalą, kai 1961 IX.1 buvo išspausdintas aštrus straipsnis prieš komunistinį veikėją dr. Fred Schwarz, pavadinant jį gobšiu ciniku. Dėl to straipsnio atsiradus protestų audrai, "Life" leidėjas C. D. Jackson 1961 X.16 atsiprašė dr. Schwarz prieš dešimties tūkstančių antikomunistinę minią, susirinkusią Hollywoodo Bowl stadijone. Pats žurnalas ne tik nepaskelbė jokio atsiprašymo savo 6 mil. tiraže, bet dar kartą vedamuoju 1961 XII.1 užpuolė dr. Schwarz, pavadinant jį kvailu.

Šiuo metu jau miręs "Life" leidėjas Luce 1948 m. ne tik išleido 200 tūkstančių dol. parengti raportą, kurio tikslas buvo prislopinti vis plačiau sklindančius, į kairę besiorientuojančios spaudos kaltinimus, bet to raporto komisijos pirmininku paskyrė Chicagos universiteto profesorių Robert Hutchins, kuris esąs priklausęs 68 komunistų organizacijoms ar jų padaliniams. S. Prancūnas

PAGEIDAUJA PAAIŠKINIMO

Jonas Valaitis, aprašydamas "Vienybės" Nr. 11 įvyksį pereitą vasarą Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimą, tarp kitko, rašo: "Į pagalbą atėjo 'Laisvės' linotipininkas P. M. Šolomskas, tarpininkaujant administratoriui Lilijai Kavaliauskaitei... Žurnalistai dalyvavę SLA seime labai domėjosi 'Tėvynės' problemomis. Stebėjosi, kad 'Tėvynė' per eilę metų buvo spausdinama rusų spaustuvėje, o dabar perėjo į kitą, kurioje leidžiama JAV pažangiųjų partijos organas 'The Daily World' ir kiti pažangiųjų leidiniai".

Tame pat "Vienybės" nr. aprašyta, kad vienai didžiausių lietuvių turistų grupei, lankiusių šiais metais Lietuvą, vadovavo SLA išdo globėja Josephine Milertūtė.

Būtų naudinga, jeigu SLA centras per savo organą "Tėvynė" paaiškintų nariams "Vienybėje" iškeltus reikalus apie SLA centro bendravimą su komunistais. SLA narys PAAIŠKINIMAS

K. B., korespondentas iš Hamiltono, rašo apie kažkokį Bendruomenės v-bos posėdį, kuriame dalyvavęs svečias iš Lietuvos, ir reikalauja viešo pasiaiškinimo spaudoje.

Aiškintis turėtų pats K. B., nepatikrintas žinias pasiuntęs į laikraštį su tikslu sukompromituoti Bendruomenės valdybą. Jokie svečiai iš Lietuvos, ar ne iš Lietuvos, mūsų posėdžiuose nėra dalyvavę ir niekas, be paties korespondento, apie tai nekalba.

Po posėdžio, vaišėse, Bendruomenės valdybos žmonėms teko susitikti ir pasikalbėti su malonių tautiečių, atvykusių iš pas savo tėvus atostogoms iš okupuoto mūsų krašto.

Bendruomenės valdyba

SU KUOLU?

Turiu vieną pageidavimą. Ar negalima būtų pakeisti laikraščio antraštę, ir ją rašyti didžiosiom raidėmis? Kažkaip nemalonu matyti, kad "Lietuva" rašoma mažąja raide — kuolu.

Teko kalbėtis su kitais skaitytojais, ir niekas nemato didelio meno toj antraštėj.

B. Geležūnas

NEGI NEATSIRAS

"Lietuvos Pajūris" pranešė, kad šiemet išleis dar vieną nr., ir prašė prenumeratos už 1971 metus nebesiųsti.

Negi neatsiras kokia institucija, kuri finansiškai paremtų šį vienintelį Mažosios Lietuvos laikraštį, ir išgelbėtų jį nuo mirties? S. P.

AR BUS PAKARTOTA KLaida?

Kai anais metais Vasario 16 gimnazijos direktorius, kunigas daktaras, vyko pas Kanados ir JAV lietuvių pinigines paramos gimnazijos statybai, tai Kanados lietuvių buvo sutiktas labai prielankiai. Daug kartų mūsų laikraščiai minėjo tą jo sumanymą ir linkėjo sėkmės, ką, savais žodžiais, buvo galima išreikšti šiaip: "prašom, prašom, atvykite ir pasirinkite iki valiai".

Bet mūsų bendruomenės organizacijos pinigų rinkimo technikos mechanizmo nesuorganizavo, paliko tai padaryti pačiam direktoriui. O kadais gerai veikę 220 tos gimnazijos rėmėjų būreliai buvo jau ne visi veiklūs. Todėl tos rinklavyos išdavos buvo menkos. Ir tai įvyko tada, kai mes buvome jau turtingi.

Dabar vėl mes skaitome mūsų laikraščiuose, kad tos gimnazijos atstovas tėvas A. Bernatonis atvyksta pas mus pinigines paramos gimnazijos bendrabučio statybai. Mūsų laikraščių palankumas tam reikalui džiuginantis. Bet juose mes nematome, kad mūsų bendruomenės padaliniai organizuotų aparatą rinkti lėšoms, kad vestų propagandą nuteikti reikiama kryptimi visuomenę. Dar negirdėjome, kad mūsų jaunomenės organizacijos ruošiasi padėti savo broliams Vasario 16 gimnazijoje, kurie juk taip pat nori ir apsiręgti, ir pavalgyti, ir išsimokslinti. O mes, deja, esame dar turtingesni, negu anais metais.

Tos gimnazijos rėmėjų būrelių tinklas, spėtume, yra dar daugiau apiręs. Iš analogijos su

ana pirmąją rinklavyą išėitų, kad dabartinė rinklavya sąlygos dar nesudarytos. Tėvas A. Bernatonis, čia atvykęs, manome, lėšų rinkimo aparato taip pat negalės sudaryti. Kas jį sudarys? Ir laiku? J. D.

CITATOS

LIETUVIAI INTELEKTUALAI IR MASĖ

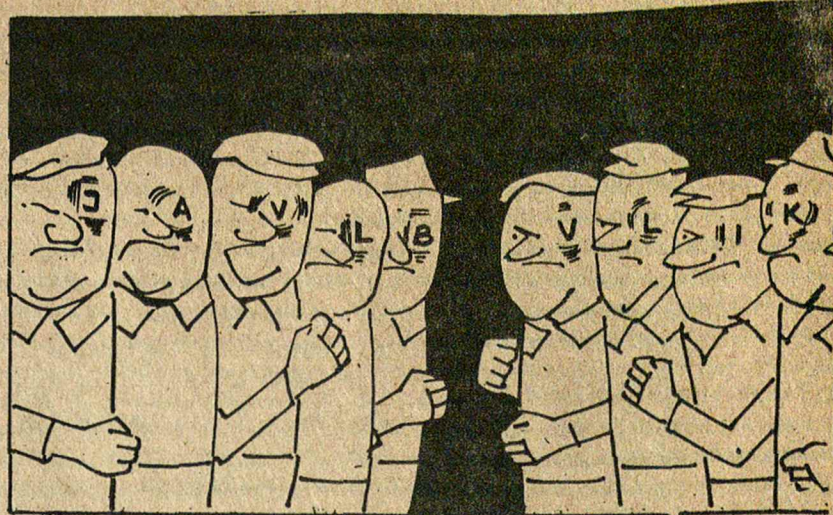
"Darbininkas" savo rugpjūčio 19 d. vedamajame taip samportauja apie intelektualus:

"Intelektualais šiame krašte apytikriai vadinami tie, kurie mūsų buvo įprasta vadinti šviesuomenė. Intelektualų amerikiečių klausimas šiom dienom suaktualintas nusiskundimais, kad masėje auganti opinija prieš intelektualus, auganti praraja tarp visuomenės apačių ir viršūnių.

"Priežastis gal ta, kad amerikiečių intelektualai virto tam tikra socialine klase, siekiančia valdyti daugumą; skelbianti idealus, kurie vidutiniškam amerikiečiui atrodo įtartini — kaip tarnavimas kieno kito, tik ne Amerikos interesui.

"Tokių siekimų tarp lietuvių intelektualų nėra. Pirštais suskaitomi, kurie būtų lyg amerikiečių intelektualų filialai. Lietuvių intelektualų didžioji dalis tebegyvena tais pačiais siekimais, tautiniais bei kultūriniais, kaip ir masės dauguma. Jie ir savo da-

MŪŠIO AKIVAIZDOJE (Dirva, 1970.VIII.26)

JAV LB -- Pasiduoki, VLIK, greičiau -- mūsų pusėje daugiau.

VLIK -- Palaikyki kraują šaltą -- mes talkon pašauksim ALTą.

bartinių darbu daugumas yra susilieję su mase, o savo intelektu tarnauja tos masės pažangai.

"Dėl to su simpatija tenka stebėti savųjų intelektualų veiklą".

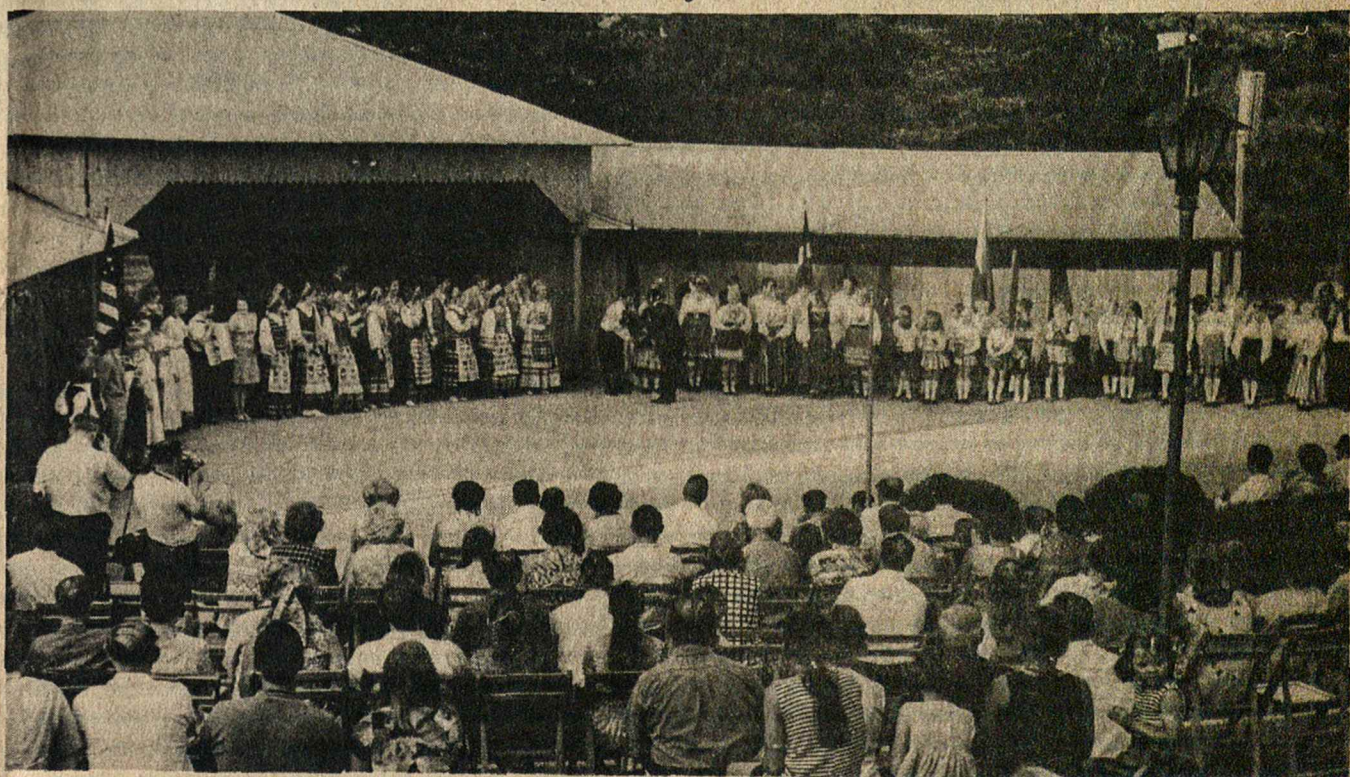
RELIGINIO POBŪDŽIO VEKSNIAI

"Nemėgstu rašyti apie mūsų politinius veiksmus. Mat, jie daugiau religinio, kaip politinio pobūdžio institucijos, atstovaujančios tautos laisvės troškimą. Su politika — galimybių išnaudojimo menu — jos nedaug ką turi bendro. Tų galimybių juk nėra ir nebuvo. Už tat nėra dėl ko ir ginčytis", — Dirvoje rašo "vm".

DVYLIKTAŠIS METRAŠTIS

Vilniuje šią vasarą išleista dvilyktoji "Literatūros ir Meno Metraščio" knyga. Joje aptariami 1969 metais išleisti prozos ir poezijos kūrinių. Plačiau panagrinėti okup. Lietuvoje išleisti J. Baltušio, J. Paukštelio, JAV gyvenančio M. Katiškio romanai, J. Grušo apsakymai, E. Mieželačio, A. Maldonio, M. Martinaičio poezijos rinkiniai. Nemaža vietos skirta muzikos, teatro, meno gyvenimui, dar aptariami ir meninės bei dokumentinės kinematografijos darbai ir 1969 m. įvykusios parodos.

F.

Valdas iš Batuno suruošto Baltų festivalio, kuris rugp. 22 d. įvyko Priedainėje, NJ, JAV. Batuno vykd. pirm. K. Miklas išteikia gėles estų grupės vadovui. Kairėje latvių grupė Dzintars, centre lietuviškoji grupė, vadovaujama Janinos Matulaitienės. V. Maželio nuotr.

Registruokis dabar!

4 iš 6
KVEBEKIEČIŲ
JAU YRA
UŽSIREGISTRAVĘ
QUEBEKO
SVEIKATOS
APDRAUDAI

PLEASE SEND REGISTRATION FORM
FOR QUÉBEC HEALTH INSURANCE

PLEASE PRINT

1 FAMILY NAME

FIRST NAME

2 ADDRESS

NO STREET APARTMENT NO

MUNICIPALITY POSTAL ZONE OR COUNTY

Québec Health Insurance Board
Registration Centre
P.O. Box 6600
Québec 2, Que.
DATE OF BIRTH DAY MONTH YEAR

Jei dar neužsiregistravai Quebeco sveikatos apdraudai — padaryk tai dabar. Registravosi privalo visi Quebeco gyventojai, nežiūrint jų amžiaus sveikatos ir finansinės padėties. Išsiųsk užpildytą kuponą dabar. Neatidėliok! Jausies daug geriau.

RÉGIE DE
L'ASSURANCE-MALADIE
DU QUÉBEC

Mirus mylimam vyrui, tėvui ir uošviui

VLADUI MACKEVIČIUI,

nuoširdžią padėką reiskiamė giminėms, artimiesiems ir visiems tiems, kurie velionį lankė koplyčioje, bažnyčioje ir jį palydėjo į kapines. Taip pat dėkojame visiems tiems, kurie mūsų užjautė liūdesio valandoje.

Brone Mackevičienė ir
vaikai su šeimomis

Nuoširdų laikraščio bičiulį ir rėmėją dr. Juozą Seniką,
jo broliui

ANTANUI SENIKUI

mirus, užjaučia

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Atgaiva Vokietijoje

Lietuvių fronto bičiuliai Vak. Vokietijoje jau septynioliktą kartą surengė Studijų savaitę, kuri šįmet įvyko liepos 19-26 d. Stuttgarte.

Savaitės moderatoriumi buvo V. Natkevičius. Dvasiui patarnavimu rūpinosi kun. dr. J. Jūraitis. Organizacinę komisiją sudarė kun. Br. Liubinas, O. Bartusevičienė, jn., ir M. Landas. Meniniais parengimais rūpinosi A. Grinienė.

Stud. Savaitę atidarė V. Natkevičius, pabrėždamas kasmet ruošiamų Savaičių tikslą — pratinti lietuvių visuomenininką į savo darbą žiūrėti rimtai, bet ne improvizuotai, ir būti lietuviškos inteligentijos jungtimi.

MIESTĖJANTI MOTERIS

Paskaitų ciklą pradėjo sociologas dr. K. Čeginskas iš Uppsalos. Jis nurodė, kad šiuo metu tėvynėje yra 3,129 tūkstančiai gyventojų, iš kurių 50,2 nuoš. gyvena miestuose. Vadinasi, miestiečių yra 15 tūkst. daugiau, nei kaimiečių. Todėl Lietuvoje tenka kalbėti apie mišriąją visuomenę su dviem lygiais poliais — kaimiečiais ir miestiečiais.

Paskaitininkas paaikškino, jog iš miestėjimo kyla kraštui tam tikrų pavojų: mieste akivaizdžiai mažėja gimimų skaičius, dėl to dar 1962 metais tūkstančiui gyventojų teko 20 gimimų, o 1970 — tik 17. Gal dėl miestėjimo didėja ištuokų skaičius, ypač jaunų moterų. Apskritai vyras praranda pirmąją padėtį, ją paveržia miestėjanti moteris, kuri vyrą pralenkia išsilavinimu.

Su miestais auga pramonė. Lietuva betgi dar nėra pramoninės visuomenės kraštas, nes tokioje visuomenėje di-

desniąją dalį dirbančiųjų sudaro tarnautojai, o tikra prasme darbininkų skaičius yra minimalus. Lietuvoje gi dar labai persveria darbininkai.

Diskusijose išryškėjo visų kalbėtojų didelė meilė kaimui ir įtarimas, kad sovietai, skatindami miestų augimą, turi kurių nors slaptų tikslų, sakysim, kraštą surusinti.

PARAPIJOS TRUKDO JAUNIMO VEIKLĄ

Marija Saulaitytė perdavė JAV Lietuvių bendruomenės švietimo tarybos, Skautų sąjungos tarybos, kun. Ant. Saulaičio ir Zapracko sveikinimus.

Paskaitoje ji padarė išsamų pranešimą apie atskirų jaunimo organizacijų veiklą JAV-bėse, pabrėždama teigiamą įtaką šitai veiklai 1965 įvykusio Jaunimo kongreso. Suminėjo, kad, pavyzdžiui, skautai kiekvienais metais Amerikoje suruošia 25 stovyklas. Ateitininkai turi išdirbę gerą veikimo techniką, turi ir gerų vadų. Neolituanai, šviesininkai ir santariečiai daro jaunimui teigiamą įtaką.

Lietuvių parapijos, kurių JAV yra apie 120, ne visos pažangios gera prasme, kai kurios net trukdo jaunimo veiklą. Didelės reikšmės jaunimo lietuviškam sąmonėjimui turi tautiniai šokiai, liaudies dainos, lituanistinės mokyklos, kurių yra 43 su 310 mokytojų ir 3.000 mokinių. Tarp jaunimo yra kūrybingų talentų, ypač grožinės literatūros ir dailės srity.

Paskaitininkė padarė išvadą, jog vyksta jaunimo persilaužimas lietuviybės atžvilgiu. Pastaraisiais metais atsiranda vis daugiau jaunuolių,

Paryžiuje gyvenančio dail. Antano Mončio medžio skulptūra, Belgijoje laimėjusi Shell bendrovės konkursą.

pozityviai vertinančių lietuviškąjį identitetą.

Paskaitą skaitė Walteris Banaitis apie lietuvių muzikos istoriją. Jis iškėlė, kad

jau XV amžiuje ima atsirasti lietuvių bažnytinė muzika. Tuomet jau statomi vargonai, kad ir ne grojimui, o tonui paduoti. Tai sutampa su

pasaulinės muzikos pradžia.

XIX amž. minėtina, kad Vilniaus universitetas įsteigia muzikos katedrą, kurios Vakarų universitetuose įvedamos tik 20-30 metų vėliau. XIX amž. apskritai mūsų muzikos istorijoje liūdnas, nes nėra didelių miestų, kur būtų stiprus miestelėnų luomas, puoselėjąs muziką, o Lietuvos dvarai po dviejų nepasisekusių sukilimų merdi. Lietuviškoji muzikinė veikla vystoma ūkininkų klojimuose, bažnytinuose choruose. Ji pribrąsdina talentus.

Per pastaruosius 50 metų buvo susikaupimo laikotarpis. Po jo turėtų sekti išsiskleidimo laikmetis, apreiškias lietuviškosios muzikos genijų.

TRADICIŲ SLINKTIS

Kun. Jonas Dėdinas kalbėjo apie Katalikų bažnyčios sudartėjimą, o kun. dr. Jonas Jūraitis nagrinėjo Dievo mirties teologiją vitalinių jėgų srute.

Paskaitą apie ateitininkų įnašą į lietuvių literatūrą skaitė Vincas Natkevičius.

Švedijoje gyvenantis etnologas Juozas Lingis nagrinėjo gyvenimiškųjų tradicijų naujus elementus ir naują turinį Lietuvoje.

Prelegentas konstatavo, kad sovietai Lietuvoje stengiasi pakeisti žmonių tradicijas. Ypačiai nuo 1963 sovietiniai pareigūnai ir etnologai ima kurti naujus papročius. Tai pastebima visų pirmą šeimos gyvenimo srity.

Per vestuves, pavyzdžiui, tik šiek tiek pakartojami senieji vestuvių dramos papročiai, visai atmetant marčios gaubimą nuometu. Vietoje bažnytinų apeigų atliekamos naujos apeigos metrikacijos biure. Vietoj krikštynų įvedamos vardinės taip pat metrikacijos biure. Kai kurios šventės gauna tarybinius pa-

kaitalus: užgavėnės virsta žiemos švente, nugalbiant senį šaltį, kuris šioj šventėj yra naujas tarybinis elementas, bet paliekami ir senieji veikėjai — lašininis su kanapiu.

Ypač atgaivinti rugiapiūtės papročiai, bet pati rugiapiūtė virsta derliaus nuėmimo švente. Derlius net supersonifikuojamas, o šventė tampa karnavalu. Joninės verčiamos vasaros švente. Per jas, kaip ir seniau, ieškoma paparčio žiedo. Suranda jį ne atskiras asmuo, bet kolektyvas, kuris betgi ne didžiulius turtus atdengia, o spekuliantus, vagis, degindarius, chuliganus...

Per diskusijas svarstyta, ar išliks dabar kuriamos tarybinės tradicijos. Priėta išvada, kad daugumas jų išnyks.

TRYŠ JAUNIMO ATSAKYMAI

Į tėvynės valandėlę prisirinko apie šimtas žmonių. Ją atidarė meninių renginių organizatorė Alina Grinienė, pranešinėjo M. Saulaitytė. Iš įvairių kraštų jaunimo improvizuotas choras padainavo porą dainų ir pašoko šustą su Suktiniu. Studentai A. Šmitas, P. Nevulis ir Kuraitė perskaitė atsakymus į tris klausimus, liečiančius jaunimo lietuviybę, ir prieš tai visų diskutuotus. Kr. Butvydaitė ir S. Lišauskas papasakojo, kaip jie tapo sąmoningais lietuviais. Studentės L. Antanavičienė ir B. Vaičiūrgytė meistriškai paskaitė iš R. Bičiūno "Tiltai ir tuneliai". Dainavo ir visa salė. K. Ivinskis padėklamavo P. Vaičiūno eilėraštį. E. Bradūnaitė jautriai ir gabiškai paskaitė savo tėvelio K. Bradūno eilėraščių ciklą apie Donelaičio kapą.

Prof. dr. Zenono Ivinskio tema — Lietuvos Steigiamasis seimas: jo kilmė ir reikšmė,

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Mūsų kolchoze atsirado ir antra amatininkė, tai lietuvė tremtinė Stupelienė — siuvėja. Ji atsivežė iš Lietuvos siuvamą mašiną ir dabar tolimame Sibiro kaime atsirado siuvimo "kombinatas", kuriame dirba ji su savo dukra. Joms jau geriau, nes nereikia dirbti sunkius laukų darbus, nereikia taigos kirsti ir, raudant kelmus, nereikia kolchozo laukų platinti ir purvo bristi. Už siuvimą ir joms mokama darbdieniais. Kolchozo vadovybė patenkinta, nes iki šiol kaime nebuvo siuvėjų.

Rugiapiūtė kolchozas mus visus aprūpino vyžomis. Gavome gražias, visai naujas ir girgždančias. Apšivęs eini kaip su skripais. Kas gali išdiršti ir akiplėšiškai teigti, kad sovietai nesirūpina darbininkija. Vyžų atvežė daug, nes nuplyšus apavui neleisdavo į kaimą pasitaisyti. Vietiniai gavę vyžas keikdavosi net susiriesdami ir šaipydavosi iš bolševikinės kultūros ir pažangos; dejuodavo, kad ištaisias dešimtmečiais vis dar negali atsikratyti vyžų.

Mano vieninteliai sportiniai batukai, besitrinkant taigoje ir laukuose, jau visai suplyšo. Aš be jokios reklamos, kad vyža yra šilta, minkšta, patogė ir nepraleidžia vandens, nusipirkau už pusę darbdienio porą vyžų, pradėjau nešioti ir pratintis prie viskuo pertekusio sovietinio gyvenimo.

Greit išmokau apsiauti ir atskirti, kuri vyža ir ant kurios kojos geriau tinka. Įsiverti vyžosna virvutės ir jas apsimataruoti ant kojų taip pat reikia mokėti. Blogai apsiavynios, tai greit nusmuks. Praktikoje pasirodė, kad vyžos yra nestiprios ir tuojau suplyšta. Purvui bristi visai netinka, nes visą laiką reikia vaikščioti šlapiomis kojomis ir tampa įvairioms ligoms kandidatu. Tiek gerai, kad iš vyžų vanduo lengvai išbėga laukan. Vyžos geriau tinka žiemos metu, nes privyniojus daug gerų vilnonių autų, būna šilta. Caro laikais autų buvo pakankamai, bet dabar su jais kiek liūdniau, nes Sibire jų niekas nemėto. Čia darbininkų drabužiai lopus ant lopo ir pagaliau pagrindinės medžiagos nelieta nė žymės — tik lope skylė. Stinga skudurų. Mazgotėms vartojama tam tikra žolė, su kuria ir pirtyse apsitrinama. Reikės kaip nors pasiūti ar nusiūti kojines. Dabar jau visai suplyšusią lietuvišką kojįnę traukiu žemyn ir jos nuplyšusį galą vis įlenkiu vidun.

Čiuožk, vyžele, per rugieną, tempkit rankelės storių lentų gremėžtinius neštuvus rugių pėdų prikrautus. Kolchoze maža arkliai, vežimų ir pakinkty, bet užtai prisivežė pakankamą skaičių vergų. Jie viską nudirbs savo rankomis už tą plurižą, kurią gauna iš bendro katilo laikinai gyvybei išlaikyti.

Malinovkoje dirbdama aš sunėšiojau tris poras karninių vyžų. Trečioji pora visai suplyšo tolimame kulistane. Buvo rugėję 20 d. ir jau gerokai šalta —

pradžią Sibiro žiemos. Baigus kūle, kitus darbininkus išsijuntinėjo į kitas darbo vietas, o mus kelis paliko vietoje. Buvome pervargę ir alkani, nes mums sriubos jau niekas nevirė. Turėjome tenkintis tik sausos duonos grauzėliu. Mano vyžotos kojos sniege šalo ir pradėjau visai nejaušti pirštų.

Skaudžios ašaros riedėjo skruostais. Nutariau, kad ir kalėjime nebus blogiau. Tada nusiaviau vyžas, išsivėriau iš jų virvutes, nes čia ir virvagalį sunku gauti, ir apskusi nusivėdžiau vieną vyžą į vieną pusę, o kitą kiek galima toliau — kiton pusėn. Kitiems darbininkams girdint nusikeikiau ir pasakiau, kad tegu velniai nešioja tas vyžas, o aš jų daugiau nenešiosiu. Kalėjimo nebijau ir aš savo žodį tesėsiu.

Prisiroviau žolės. Nusipyniau iš jos du pailgus blynus ir padų vietoje virvutėmis prisirišau prie kojų. Kad būtų šilčiau autus dar apskau žole ir niekam nieko nesakiusi išėjau "namo" — kaiman. Galėjau pasiprašyti, kad paleistų, bet tikrai žinojau, kad neleis ir dar pasišaipys.

Kas bus rytoj man dabar visai nesvarbu. Išseko paskutinės jėgos ir basa sniego laukuose ilgiau pasilikti negalėjau. Tik nežinau ar pajėgsiu per sniegą ir balas pėsčia pasiekti už aštuoniolikos kilometrų Malinovkos kaimą. Sušaudyti gal dar nepasmerks, o kalėjimas bus man poilsis ar mirtis...

Laimingai pasiekiau kaimą. Kitą dieną atbėgo brigadininkas vartyti į darbą. Jam pasakiau, kad esu visai basa ir, kol negausiu batų, visai neisiu dirbti. Rėkė, šūkavo, keikėsi, žadėjo į kalėjimą įkišti ir siulė vyžas. Brigadininkui pasakiau:

— Nors į gabaliukus mane sukopokit, bet daugiau vyžų nenešiosiu. Dabar žiema ir į laukus eiti basam neįmanoma. Geriau jau kalėjimas.

Teismui neatidavė. Po dienos kitos vėl pasirodė brigadininkas ir atnešė iš pirmininko raštelį, kad man už gerą darbą paskirta premija — batukai. Tuos batukus aš galiu krautuvelyje nusipirkti. Jei neturiu pinigų, tai batų išduosiu už darbdienius.

Tai va, vyža ir uždirbo batų, bet ar tikrai uždirbo, tai parodys naujieji metai. Taip ir nusipirkau batukus iš kolchozo krautuvelyje už darbdienius. Jie kainavo 120 rublių, o aš pinigų visai neturėjau, tai visas ejo darbdienių sąskaitym. Batukai buvo su suvarstomais auliukais, kiaušės odos ir guminiiais padais. Menka buvo ta premija, nes kiaušės oda praleido vandenį ir tuojau atkrito padai. Šitie batukai buvo pirmieji ir paskutiniai gauti kolchoze.

Visą laiką nuo atvažiavimo dienos gyvenau be kapeikos. Taip išgyvenau dvejus metus. Kartais panauodojau mainus, tik deja labai mažai turėjau ką mainyti. Komunizmas mane pagimdė antrą kartą.

Laisvųjų šalių prezidentai ir karaliai, garbūs žilagalviai senatoriai, triukšmingų parlamentų atstovai, demokratiški politinių partijų lyderiai, nesusiropėję milijonieriai ir laisvojo pasaulio darbininkija visada privalo atsiminti, kad komunizmas iki šiol dar neatsakė užvaldyti laisvąjį pasaulį ir įvesti globalinę vergiją. Visiems reikia žinoti, kad paskui komunistinė sistema seka teroras, nekaltų žmonių žudymas ir trėmimas, vargas ir skurdas. Dideli ekonominiai nepritekliai ir rusiška išlypsiai vyža.

Man atrodo, kad daugelis laisvėje gyvenančių lietuvių jau pradeda pamiršti komunizmo užmačias ir grėsmę, pradeda pamiršti savo gimtąją Nemuno šalį ir maskoliams vergaujančią tautą, nes jau labai saugiai jaučiasi Dėdės Samo palerinos pavyšyje.

Vyžų istoriją turėtų atsiminti ir lietuviškos raudonosios šilo laputės, gyvendamos vienybėje ir už judošiką grašį kiauksinčios svetimiesiems. Visi bendradarbiai turėtų žinoti, kad gyvenime labai dažnai mauro likimas tragiškai baigiasi, o už paslaugų patarnavimą raudoniesiems gali atitekti tik apibrizgusi karninė vyža. Ir tai ne veltui, bet už kruvinai užpakrautuotus darbdienius.

O aš, dabar gyvendama laisvame ir turtingiausiame pasaulio krašte, galvoju, kad jau mane Dievulis apsaugos nuo tolimesnių nesėkmių ir jau nereikės pirktis vyžų nei už darbdienius, nei už dolerius.

ŠEIMININKES VAISĖS

Į kaimą grįžau vėlai. Šeimininkė jau buvo pamelžusi karvytę ir paliuobusi paršiuką. Vakariene jau buvo išvirta. Sriuba, kurioje įdėta truputis bulvių ir raugintų kopūstų, kiek pražilinta. Pieno turi mažai ir viršalas išėjo ne baltas, bet tik balzgas. Jokio riebalų rutuliuko nesimato.

Įpylė ir man dubenėlį po patiekalo. Skani buvo, nes šviežia ir gerame puode išvirta. Viskas švariai paruošta, nes gaminta sau. Labai skaniai išvalgiau nes jos negalima buvo lyginti su bendro katilo kopūstų sriuba.

Bevalgant vakariene šeimininkė neiškentė ir pradėjo skustis sunkiu gyvenimu. Negali ir sriubos geriau užsibalinti, nes sviestą reikia rinkti ir dvylika kilogramų atiduoti valstybei. Tai metinė norma. Pieno karvytė duoda mažai, nes jau labai uodų ir mašalų užkapota.

Dar visa laimė, kad jos vyras pas kolchozo pirmininką turi gerą darbą. Ponai naikinami, o pas tuos nevidonus vistiek geriau tarnauti. Jo darbas lengvas, pastovus ir per metus nemažai darbdienių užkala. Tekdavo matyti, kad dažnai ir grūdagių vištelėms parneša, nes jos retkarčiais po kiaušinėlių išmesdavo. Paršiukas irgi grūdėlius su šutintomis bulvėmis labai mėgsta, tai kur čia nukęsi nenukombinavęs kokios sausos. Dažnai parneša nukniauktą ropę ar turnepsą. Čia niekas negrįžta iš darbo į namus su tuščiomis rankomis.

Po vakarienos pasiskundžiau šeimininkei, kad likau visai basa, esu labai išvargusi ir negaluoju. Miegoti eisiu ant aukšto, nors pastogėje jau buvo šalta, ir vėlai kelsiuos. Jei anksti rytą ateitų brigadininkas manęs ieškoti, paprašiau šeimininkę pasakyti, kad išėjau į kaimą. Į darbą eiti negaliu, nes neturiu ko apsiauti, pasiaiškinau šeimininkei. Nors jie buvo ir geri žmonės, bet mes jiems svetimi, todėl ir su jais reikia būti atsargiems ir kartais pataikauti.

Pasakiau šeimininkei labanakt ir užsirepėkenau pastogėn. Ten įsikniausiu į šiaudus, kailiniokais apsiklojau ir, besiklausydama karvytės pūksnojimo ir paršiuko kriukšėjimo, užmigau. Buvau patenkinta, kad rytoj galėsiu ilgai pagulėti ir nereikės taisyti sunkių neštuvų. Valgyti neturiu, bet apie tai nesirūpinu. Turiu dar maiše kelionėje susidžiovintų supelėjusių sausainių, yra dar ir nesuplėkusių. Pasirinksiu geresnių ir

pagrausiu, vandens užsigerdama. Poilsis už viską svarbiau. Atrodo, grįtium kur stovi ir gulėtum gulėtum...

Rytą pabudau gana anksti, nes šeimininkė atsikėlė su aušrele, pamelžė karvytę ir skubėjo išginti. Viso kaimo gyvulių gano kerdižus su keliais piemenimis. Už ganyką jam mokojo pinigais ir karvių savininkai iš eilės duodavo valgyti. Dabar kaip tik buvo šeimininkės eilė maitinti bandos valdauninką. Ji išnešė jam paruoštą maisto davinį. Tai buvo duonutė, pora raugintų agurkėlių, kelios nuplautos žalios morkutės ir puslitrus pieno. Morkų čia niekas neskuta ir valgo tik nuplautos. Toks jau paprotys.

Aš dar ilgai tingiai varčiausi šiaudų patale ir nesisukubinau keltis. Bijojau brigadininko, kad neatlėktų rėkdamas ir keikdamasis. Šiauduose buvo gera ir patogiu. Po galva turėjau didelę pagalvę. Jau seniau suplanavau, kad man iš jos reikia padaryti dvi mažesnes pagalvėles ir vieną paruošti. Bedirbdama susiradau ir pirkeją Karpenko. Už pusę pagalvės sulygau tris kilogramus milkių, tris litrus pieno ir du kibirus bulvių. Ateina ilga ir sunki žiema. Stengiuosi negalvoti, bet vistiek rūpi ir negaliu nusikratyti minčių apie išmintį. Galvoju, ką man šiandien reikia pasidaryti. Reikėtų pasiprašyti šeimininkės ir pirtį išsikūrenti. Reikia išsimaudyti, išsiklausti baltinius ir išdegtinti neatskiriamas tremtinių draugžes. Gera pasakyti išsikūrenti, bet mano malkos dar taigoje. Parsineščiau, bet lauke jau pasnigta ir gerokai šalta, o aš visai basa.

Reikia greičiausia keltis ir siūti kokias nors šliures. Viršų pasiūsiu iš sudurstytų skudurų, bet man reikia stipresnės medžiagos padams. Turiu kiek virvūčių, tai padus išvedžiosiu jomis ir vieną prie kitos prisisiūsiu. Išėtu puikus apavas, jei toms šliurėms įmaiti turėčiau kaliaušus.

Gerai. Tuoju pradėsiu darbą. Atėjus gryčion, šeimininkė mane pavaišino raugintu agurkėliu. Brangūs čia yra agurkai. Reikia daug darbo, sumanumo ir rūpestio jiems išauginti. Reikia atsiminti, kad Sibire labai trumpos vasaros, tai augaliukus reikia gerokai paauginti kambaryje. Užtai jie tokie brangūs ir vartojami tik vaisėms.

Siuvu šliures. Perverčiau visą savo turtą ir neradau jokio skuduro, o apie storesnės medžiagos gabaliuką nereikia ir galvoti. Krautuvelyje nėra jokios medžiagos. Pas kaimiečius nieko negausi, nes jie nieko neturi ir su pavydu žiūri į tremtinių iš Lietuvos atsivežtus rūbus. Kiekvienas kombinuoja, kaip iš mūsų tuos skudurelius išviliooti. Jie dar gerai prisimena savo pirmuosius tremties metus, kada badavo ir paskutinį savo svarbėlį su kirzakais išmainė į duoną. Žino, kad ir mes viską iškeisime, nes dabar karas ir mūsų būklė dar blogesnė. Valdžia visus nepriteklus pateisina didžiojo tėvynės karu.

Yra kas ar ne, o basai gyventi negalima. Turiu dar naują iš namų atsivežtą chalotą. Jo rankovės ilgos, plačios ir su dideliais palenkimais. Nukerpu rankovių galus ir siuvu šliures. Pamašui ir kad būtų šilčiau, pridedu įvairiausių skudurelių. Šeimininkė davė naminių siūlių ir paskolino didesnę adatą. Kas patiks, kad adatos ir tos negaliu savos įsigyti. Nes krautuvelyje adatų visai nėra. Žmonės adatas čia saugoja kaip deimantus.

Būs daugiau

1920 — 1970. Paskaitininkas žvelgė į kelias lietuvių konfencijas, kurios nutiesė kelią Steig. seimui. St. seimo rinkimų įstatyme buvo pramatyta išrinkti 229 atstovai, bet išrinkti tik 112, nes buvo okupuotas Vilniaus kraštas ir Klaipėda.

NUO KALVIO IKI PROFESORIAUS

Krito į akis išrinktojo Seimo jaunumas: iki 30 metų amžiaus buvo 29 atstovai ir tik 8 peržengė 50 metų. Pati seniausia atstovė Petkevičaitė-Bitė, atidarusi Steig. seimą, buvo 59 metų amžiaus. Savo socialine-profesine sudėtimi St. seimas atstovavo visiems Lietuvos gyventojų sluoksniams: nuo paprasčiausio liaudies žmogaus — kalvio, račiaus — iki profesoriaus. Seime buvo ypač daug mokytojų, savivaldybių darbuotojų ir kt.

Krikščionys demokratai laimėjo absoliutinę daugumą, pravedę 59 atstovus, liaudininkai su Valstiečių sąjunga 29 ir t. t. Iš tautinių mažumų žydai pravedė 7 atstovus, lenkai 3 ir vokiečiai 1.

St. seimas per 29 savo darbo mėnesius paskelbė per 300 įstatymų, kurių svarbiausieji buvo Valstybės konstitucijos paruošimas, žemės reformos įstatymas, savos valiutos — lito — įvedimas, universiteto įsteigimas. Išvada — prieš 50 metų buvo padėti pagrindai nemateriali Lietuvai, kuri ir po 30 sovietinės okupacijos metų tebežėri kaip auksas.

Diskusijose buvo pareikšta nuomonė, kad St. seimo pasirinktas prancūziško tipo parlamentarizmo kelias gal buvo per radikalus. Geriau būtų tikęs prezidentinis režimas. Prieita išvada, kad ano meto sąlygomis St. seimas atliko maksimumą galimų atlikti darbų.

Studijų savaitės dalyviai ir svečiai turėjo progą pasigėrėti aukšto lygio muzikos koncertu. Iš Lenkijos atvykusi pianistė Aldona Dvarionaitė davė piano rečitalį, kurio programa susidėjo iš dviejų dalių: lietuviškų ir tarptautinių kūrinių. Publikai labai prašant, viešnia bisui paskambino trečiąjį Brahmos intermezzo. VLB Stuttgarto apylinkės pirmininkė Z. Glemžienė ir dr. B. Paltaorkaitė įteikė pianistei po gražių gėlių puokštę. Koncertą girdėję vokiečiai apgailestavo, kad jis buvo tik palyginti siauram rateliui skirtas.

Pabaigoje moderatorius V. Natkevičius pakvietė Savaitės dalyvius pareikšti savo nuomones. Kalbėtojai pasidžiaugė geru vietos šių metų Savaitel parinkimu ir pageidavo, kad ir ateity būtų išlaikytas šiemetinis lygis. Siūlė kviešti paskaitininkais iš Lietuvos ir svetimausčių, mokančių lietuviškai.

Savaitėje dalyvavo apie 130 tautiečių iš 11 valstybių: iš Argentinos, Austrijos, Belgijos, Italijos, JAV-ių, Kanados, Lenkijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir Vak. Vokietijos. Inf.

SKULPTORIUS IŠ ROZALIMO

1907 m. Vilniuje vyko Pirmoji lietuvių dailės paroda. Buvo išleistas katalogas. Pirmoji jame įrašyta M. K. Ciurlionio pavardė. Toliau skaitome: „J. Danauskas. Altoriai ir bažnyčių reikmenų projektai“. Jonas Danauskas buvo vienas iš šešiasdešimt aštuonių liudies menininkų, kurie drauge su dailininkais profesionalais dalyvavo toje parodoje.

J. Danausko palikimas gana gausus. Jis sukūrė Rozalimo, Pasvalio, Pakruojo, Klovainių, Gaurės bažnyčių altorius, figūrines kompozicijas Velykų karstui ir Kaledu prakartėlei Radviliškyje, aliejumi tapytus paveikslus Pamūšyje. Kauno M. K. Ciurlionio Dailės muziejuje saugoma keletas J. Danausko projektų. Dar 1967 m. vasarą Klovainių kapinėse stovėjo sėdį jo darbo antkapiniai paminklai — kryžiai su koplytėlėmis ir skulptūromis, apie tiek pat — Pušalote; be to, ne vienas kryžius įvairiuose kaimuose. Gražios koplytstulpis su sv. Antano skulptūra stovi Rozalimo miestelio pakraštyje. Deja, daugelis kitų jo darbų privaičiavo kolekcionierių išgrobstyti.

J. Danauskas buvo antros kartos dievdirbis. Jo tėvas Ksaveras Danauskas taip pat drožinėjo „mūkas“, šventųjų statulėles. Po baudžiavos panaikinimo Utenių kaime jis turėjo keturiolika hažmės. Ten 1861 m. ir gimė sūnus Jonas. Iš Utenių Danauskai persikėlė gyventi į Žiurinką, netoli Rozalimo. Žemės darbai, matyti, nelabai viliojo Ksaverą Danauską, labiau jis linko prie meniško drožinėjo. Todėl ir drožė „mūkas“ ir kinejo. Todėl ir drožė „mūkas“ ir kinejo. Todėl ir drožė „mūkas“ ir kinejo. Todėl ir drožė „mūkas“ ir kinejo.

Prie pirmąjį pasaulinį karą Rozalimo kapinėse dar buvo Ksavero Danausko darbų. Kai ką iš tėvo drožinių po jo mirties turėjęs sūnus Jonas. Gal tai ir buvo pirmoji Jono Danausko mokykla ir paskaitininkas skulptorystei.

Matyti, Danauskų giminės gyslose tekėjo neramus menininkų kraujas. Pa-prastai kaimo žmogus sunkiai skiriasi su savo gimtosios vietomis. O Danauskai vis klijonosi, lyg naujoji vieta naujos laimės tikėdamiesi, ir Jonas ne-liko gyventi tėvo pirktoje sodyboje. Prie Rozalimo, netoli miško gana pelkėtoje Maniūnų kaimo vietoje nusipir-ko vienkiemį, pramintą „Starkyne“; mat, kieme stovėjo ąžuolas su gandra- lizdžiu. „Starkyneje“ ir apsigyveno Jo- nas Danauskas su vyresniojo broliu An- tanu, kuris prižiūrėjo ūkį. Jonas žemės darbai visai nesirūpino. Gavęs stambių užsakymų, išvykdavo dirbti vieton, smul- kesnius drožinėjo namie. Mokėjo ir na- mus statyti. Mirus kaimynui, neatsisak- ydavo ir karstą padaryti.

Dar ir dabar tebestovi „Starkyne“ — ta pati troba, kaip ir meistrui gyven- esant, kletis, klojimas, tvartas, daržinė; tik 1956 m. vienas gyvenamos trobos galas buvo nugriautas. Bet ta dalis, kur gyveno ir dirbo meistras, tebestovi.

J. Danauskas užėmė du kambarius. Tas, kuriame dirbo, buvo šviesus, su tri- mis langais. Prie lango stovėjo varsto- tas, šalia „šėputė“ su įrankiais; antrame kambaryje — lova, stalas su virduliu. „Jis vis gerdavo vandenį su cukrum, ne- miegodavo, vaikščiodavo naktimis“, — prisimena meistro sesers sūnus Jonas Antanaitis; jį, devyniolikmetį vaikina, 1911 m. pasiėmė dėdes Danauskai pa- dėti tvarkyti ūkį.

Kaip tikras menininkas, atsidėjęs savo pašaukimui, Jonas Danauskas nebuvo godus pinigui. Kartą pusbrolis jam sa-

ką: „Turėčiau tavo nagus — dvarą nu- sipirkčiau“. O Danauskas: „Bala nematė, man užteks ir taip. Iš darbo turi būti žmogus patenkintas... Kai numirsi, už darbų gal man garbė bus...“

Savo gyvenimo būdu J. Danauskas pratęsė daugelio senųjų dievdirbių tra- dicitijas — liko vienišas, nevedęs. Pa- klaustas, kodėl neturi žmonos, juokau- davo: „Gausi kokią Satrijos ragana, tai tik dėk paskui į armotą ir šauk į vėlinių būrį...“

Ir visada taip: užkliudžius kam nors intymesnę temą, jis juokais atsisirdavo, niekam neleido brautis į savo vidaus pasaulį.

Nesėslus gyvenimo būdas daugeliui senųjų liudies meistrų trukdė sukurti šeimą. Kelionės po vis naujas vietas, su- sitikimai su vis kitais nuosirdžiai jų laukiančiais žmonėmis šalia kūrybinio darbo, kuris sudarė jų gyvenimo pras- mę, teikė vis naujų įspūdžių, neleido pajusti vienatvės maululio. Gal iki se- natvės, išsekus jėgoms, daugelį vienat- vės skaudžiai užklupdavo, kai jau pasi- jusdavo niekam nereikalingi, kai iš mie- lai laukiamų ir gerbiamų svečių galiau- diai virsdavo elgetomis ir mirdavo skur- de.

J. Danauskas skurdo nepatyrė. Ir net isore skyrėsi nuo savo pašaukimo brolių, kurių daugelis, kaip V. Svirskis, „rudu žiponiuku apvilkę“, keliadavo Lietu- vos keliais keliais, savo patį pasid- darytas įrankiais nesini. J. Danauskas „pirkdavo visokių didelių ir mažus kaltus“. Visada buvo gražiai, tvarkingai ir net madingai apsirengęs. Matyti, skyrė dėmesio ir savo išvaizdai. Gal tam ji skatino gimtas grožio jausmas, gal darė įtakos ir tai, kad buvo daug pasaulio matęs; giminių teigimu, Varšuvoje „pusantro mėnesio mokinosi“. Be abe- jo, ne karį lankėsi Vilniuje (ne tik Pi- mosios liudies meistrų parodos metu), matė puošnias bažnyčias su įspūdingais al- toriais, skulptūromis, paveikslais. Ir tai jam buvo mokykla.

Gal todėl ir jo kūrybai didesnę negu kitiems liudies meistrams įtakos turėjo oficialios bažnytinis menas. J. Danauskas nuosirdžiai laikė šį meną tobulu, šven- tu, tikėdamas, kad kuo labiau prie jo priartės, tuo bus geresnis menininkas. Todėl ir jo skulptūrose žymiai daugiau pastangų sekti ikonografija. Jis stengiasi išlaikyti proporcijas, nenukrypti nuo nu- sistovėjusių atributikos, parenka savo šventiesiems tradicines spalvas. Ir vis dėlto, nežiūrint į pastangų, jis liko tikras liudies menininkas savamokslis. Danauskas, kaip būdinga visiems liau- dių meistrams, turi savo nusistovėjusį tipą. Kartą pamatęs J. Danausko sta- tuliuokę, atpažinti bet kur sutiktą jo dar- bą. Gana realistiškai išskobtusos šven- tųjų veiduose yra nacionalinių lietuviškų bruožų. Ir vyriški, ir moteriški veidai panašūs vieni į kitus. Juose dažniausiai sustingusi liūdesio išraiška. Deformaci- ja ne tokia ryški, kaip kitų liudies meistrų drožtose skulptūrose, tačiau fi- gūrų proporcijose, kūno anatomijoje jaučiamas liudies plastikos suvokimas. Kai kurie darbai stebina kontrastais: pa- vyzdžiui, nukryžiuotojo veidas išdrož- tas labai realistiškai, o kūnas stilizuotas. Skulptūrų rūbų klostės sustingusios, pa- čios skulptūros dažniausiai frontaliai. Visa tai būdinga tradicinei mūsų liau- dių daili.

Pasakojama, kaip J. Danauskas dirba- vęs. Antai kartą jis paprašęs moterį ir paauglį berniuką padėti jam modeliais. Moterį pasodinęs, berniuką pastatęs prie jos, o ji turėjusi jį laikyti priglau- dusi prie savęs. Ilgai žiūrėjęs meistras į savo sustatytą grupę, paskui pasakęs:

„Dabar žinosis, kaip daryti“. Jo su- kurtos skulptūrines grupes — Pie- tos — visai originalios. Tradiciniame vaizde motina laiko horizontaliai ant kelių mirusio sūnaus kūną, kuris vaiz- duojamas neproporcingai mažas. J. Da- nausko „Pieta“ kitokia: kaimo moteris su skara ant galvos sėdi, priglaudusi su- augusį sūnų prie savęs. Ir Kristaus šio- je kompozicijoje jis nevaizduoja miru- sio.

Po kai kuriais savo darbais J. Danaus- kas pasirašydavo. Jaunystėje, matyt, bu- vo šiek tiek paveiktas „poniškumo“, su kuriuo susidurdavo klebonijose, todėl pavardę pasirašydavo lenkiška galūne. Pavyzdžiui, Tauragės rajone, Gaurės bažnyčioje yra jo darytas altorius su parašu „J. Danowski 1884“. O Rozalimo bažnyčios absidoje iš lauko pusės yra jo išdrožta keturių figūrų kompozicija (1917 m.). Čia jis jau pasi- rašo „Skulp. J. Danovskis“. Kompozici- ja vaizduoja nukryžiuotąjį su trimis mo- terimis po kryžiumi; lione aliejiniais da- žais nutapytas miesto vaizdas. Moterų figūros realistiškos, o Kristaus kūnas, kaip ankščiau minėta, truputį stilizuotas. Jo daryti bažnyčių altoriai kresnų, ap- kaitų formų, papuošti liaudiškai suvokto baroko stiliaus elementais.

Klovainių gyventojai prisimena, kad apie 1925—26 m. jaunimas Atsiskir- davo rengdavo vaidinimus, o J. Da- nauskas piešdavo dekoracijas. Užtat

klovainiškai dar vadindavo J. Danauską „tautos palaikytoju“. Ypač viena deko- racija buvusi labai graži. Ji vaizdavusi Kęstučio ir Birutės susitikimą. Kęstutis sėdėjęs ant balto žirgo.

Į gyvenimo pabaigą J. Danauską iš- tiko skaudī nelaimė.

„Silpnas buvo ant akių, — pasakoja giminės. — Lankėsi Kaune pas P. Avi- zonį, bet nesiryzo operacijai. O kai jau visai nusilpo regėjimas, tai nuvažiojo į Šiaulių ligoninę „pajudyti nervą“. Ten padarė operaciją. O už penkių dienų brolis parsivežė iš ligoninės visai ak- lą...“

Nepuolė dvasia ir praradęs akių švie- sę. Turėjo susikūrus kažkokį gražų savo vidinių vizijų ir melodijų pasaulį ir ja- me gyveno. Kaip daugelis meniškos prigimties žmonių, buvo jautrus, kupi- nas emocijų.

J. Danauskas mirė 1937 m. spalio 29 rytą. Atsikėlė, atsigėrė šalto vandens ir užsikabino iš vidaus savo kambarelio duris. Arlimieji šaukia, neprisaukia dės- dės pusryčiauti.

Kol duris atsidarė, meistras jau buvo miręs.

Rozalimo kapinėse jis ir ilsisi, pats sau iš anksto paminklą pasistatęs...

I. PETRULIS, Z. ŽEMAITYTĖ
(Kult. barai)

LEIDYBOS ARUODUOS

"ALELIUJA, BAUGI! JUODA KRAUJO PUTA"

O. Nendré "Antroji ban- ga". Romanas. Viršelį nupiešė Paulius Jurkus. Chicago, JAV. 1970 m. Kaina 3, 50 dol.

Nei "Lietuvių enciklopedi- joj", nei "Lietuvių literatūroj svetur" išsamiausiai veikalė apie išeivijos raštiją, nė pusę žodžio neužsimenama apie Paulių Jurkų, kaip kritiką. Ir ne be pagrindo. Užsiėmęs "Darbininko" redagavimu ir įtakos ir tai, kad buvo daug pasaulio matęs; giminių teigimu, Varšuvoje „pusantro mėnesio mokinosi“. Be abe- jo, ne karį lankėsi Vilniuje (ne tik Pi- mosios liudies meistrų parodos metu), matė puošnias bažnyčias su įspūdingais al- toriais, skulptūromis, paveikslais. Ir tai jam buvo mokykla.

Gal todėl ir jo kūrybai didesnę negu kitiems liudies meistrams įtakos turėjo oficialios bažnytinis menas. J. Danauskas nuosirdžiai laikė šį meną tobulu, šven- tu, tikėdamas, kad kuo labiau prie jo priartės, tuo bus geresnis menininkas. Todėl ir jo skulptūrose žymiai daugiau pastangų sekti ikonografija. Jis stengiasi išlaikyti proporcijas, nenukrypti nuo nu- sistovėjusių atributikos, parenka savo šventiesiems tradicines spalvas. Ir vis dėlto, nežiūrint į pastangų, jis liko tikras liudies menininkas savamokslis. Danauskas, kaip būdinga visiems liau- dių meistrams, turi savo nusistovėjusį tipą. Kartą pamatęs J. Danausko sta- tuliuokę, atpažinti bet kur sutiktą jo dar- bą. Gana realistiškai išskobtusos šven- tųjų veiduose yra nacionalinių lietuviškų bruožų. Ir vyriški, ir moteriški veidai panašūs vieni į kitus. Juose dažniausiai sustingusi liūdesio išraiška. Deformaci- ja ne tokia ryški, kaip kitų liudies meistrų drožtose skulptūrose, tačiau fi- gūrų proporcijose, kūno anatomijoje jaučiamas liudies plastikos suvokimas. Kai kurie darbai stebina kontrastais: pa- vyzdžiui, nukryžiuotojo veidas išdrož- tas labai realistiškai, o kūnas stilizuotas. Skulptūrų rūbų klostės sustingusios, pa- čios skulptūros dažniausiai frontaliai. Visa tai būdinga tradicinei mūsų liau- dių daili.

Toku pavyzdžiu yra, saky- sim, naujai pasirodžiusios O. Nendrės knygos "Antroji ban- ga" aplankas. Jame kairėj pusėj vaizduojamas beržų ke- ras. Trys berželiai svyrų svyrūnėliai simbolizuoja ne- priklausomą Lietuvą. Jų pa- šaknė skalauja skirtingu sti- lium nupiešta banga. Aiškumo dėlei raudona. Suprask, rau- donoji banga, raudonasis ma- ršas. Berželiai dekoratyvūs, tarsi per trafaretą nupurkšti, kaip kadaise gimnazijos va- karėlių programos. Juk jas

reikdavo nupiešti greitai ir dideliu kiekiu. Ripuliuojanti banga nevisai bangiška. Bet aplamai simbolika aiški. Ra- mų šeimos gyvenimą su- drumstė atėjūnai...

Knyga pavadinta romanu. Tai pretenzinga. Iš tikrųjų "Antroji banga" yra per 200 puslapių ištęstas pasakoji- mas, sakykim, reportažas apie antrosios bangos įvykius. Tikriausiai O. Nendrės tiki- ma, kad pakanka apgyvyiai ir sklandžiai papasakoti, kas pergyventa, ir jau sukuri- mas literatūros kūrinys.

Nelaimė, jos rašytojiški sugebėjimai daugiau negu ri- boti. Knyga ne tik schematiš- ka, bet nėra joje nė vieno gy- vo personažo. Gerieji baltes- ni už kalkes, blogieji — juo- desni už smalį.

Net ir pažintine prasme jos apysaka absoliučiai blanki. Autorė visiškai nevaldo dia- logo. Jos veikėjai, žinoma, daug kalba ir samprotauja, bet jų mintys tėra nesiliaujas dundėti O. Nendrės komenta- ras apie priešo nedorybes. Viskas persaldinta sentimen- talumu. Beveik neįtikėtina, kad autorė — įvykių liudininkė nesugebėjo nė vienam puslapy perteikti tos slogios nuotai- kos, gaubusios tuomet kraštą.

O. Nendrės pastanga pa- vaizduoti antrąją rusų okupa- ciją dar labiau nevykusi. Sa- kytumėm, net užgauli. Įvai- riaus keliais pasiekiančios mus informacijos apie parti- zaninį judėjimą ir jo padari-

al. gimanto skiltis

ČIA SUTIKSI "VISĄ CHICAGĄ"...

Ilgaį Darbo dienos savait- galį, kaip ir oficialią vasaros pabaigą, kur kitur beleisi, jei ne mūsų laikrastininkų apra- šytame ir apdainuotame Union Piere prie Michigano ežero, Michigano valstijoje. Maž- daug pusantros valandos ke- lionės atstu nuo Chicagos, bene trijų valandų pasivaži- nėjimas autostrada nuo Det- roito.

Tai turėtų būti perdėm lie- tuviška vasarvietė. Kaip žmonės pasakoja, čia sutiksi

nius leidžia kiekvienam iš- valzduoti, kad tai būta vieno šurpiaušį laikotarpių Lietu- vos istorijoje. O. Nendrei aiš- kiai stinga talento perteikti jo tragizmą. Ironiška, kad sekli Nendrės apysaka veikia skat- tins domėjimąsi tarybine li- teratūra...

Kaip P. Jurkaus viršelis perspėja, "Antroji banga" tē- ra vien naivus ir gerokai gimnazistiškas plakatas, jo- kiū būdu nelaikytinas litera- tūriniu kūriniu.

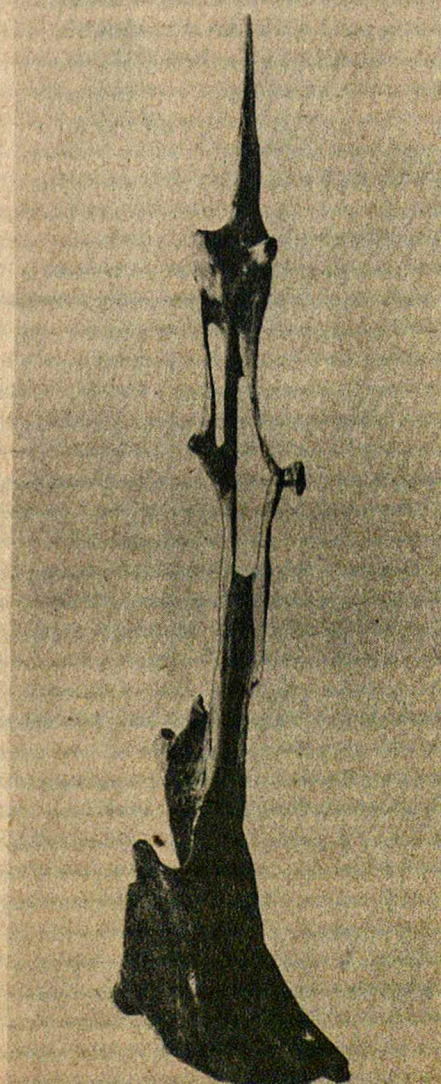
ARCHITEKTŪROS DAKTARATAS

Kauno Politechnikos insti- tute architektūros daktaro mokslinį laipsnį apgynė Juo- zas Baršauskas. Disertacijo- je, kurią mokslininkas ruošė keliolika metų, išnagrinėta kompleksų ir ansamblių su- sidarymo ir vystymosi dės- ningumai Lietuvos architek- tūroje nuo seniausių laikų iki šių dienų.

Dr. Juozas Baršauskas Statybos ir architektūros mo- kslinio tyrimo institute vado- vauja architektūros istorijos ir teorijos sektoriui.

AKTORĖS SUKAKTIS

Vilniuje paminėta dramos ak- torės Lidijos Kupstaitės 25 me- veiklos teatre sukaktis. Ji — žinomo dramos aktorius, vai- dinusio ir repr. Lietuvos laik- mečiū, Aleksandro Kupsto, dukra. Karo metu Kupstaitė iš- vyko į Sovietų Rusijos gilumą ir Lietuvon tesugrįžo 1944 m. Pradžioje dirbusi radiofone ir "Vaidilos" teatre, ji 1945 m. pradėjo darbą valst. dramos teatre. Geriausi vaidmenys Kupstaitės buvo atlikti režisuo- jant dabar jau mirusiam Ro- mualdui Juknevičiui.

Pr. Baltuonio skulptūra

"visą Chicago", žinoma, tu- rint galvoje lietuviškąją vi- suomenę.

Aplamai žvelgiant, tautie- čiai yra pamėgę šį smėlėtąjį Michigano ežero krantą. Vie- niems jis, esą, labai prime- na Palangą, kitiems — su sa- vo smėlio kopomis Kuršių Neriją, dar kitiems — gal ki- tokias malonios praeities lie- kanas, bet tiesa būtų toji, kad, bent jau tokiems Chica- gos lietuviams, kurie norėtų pailsėti prie didelio, jūrą primenančio vandens ploto, iš ties nėra didesnio pasirin- kimo.

Neretai sutiksi čia ir det- roitiškių ir clevelandiečių ar net ir torontiečių. Čia, pa- plūdymio smėlyje, ne vien tik vaikai stato smėlio pilis, bet ir suaugusieji bando tarpusa- vy gyvai bendrauti, diskutuo- ti, pinti ateities planus. Pa- krantė, bent jau savaitgaliais, tirštoka prigulusių, saulės atokaitoje besikepinančių tau- tiečių.

Apsistojimo vietos, t. y., vasarnamiai, atskiri kamba- riai, su maistu ar be, daugu- moje seni, neperdaug patogu- mų teikia, o ką jau bekalbėti apie liuksusą. Darbščios lie- tuvių savininkų rankos, tiesa, kruopščiai tvarko savasias nuosavybes, gerina, deko- ruoja, bet senų pastatų pa- grindinės žymės — senatvės — nepajėgia uždegti net ir gražiausių spalvų dažai.

Mūsiškių nepasitenkinimui ir nuostabai, kasmet aštrėja ir vadinamasis integracijos klausimas. Patinka kam ar- ne, bet palaipsniui vis dau- giau nuosavybių čia išigi- ja juodosios rasės amerikie- čiai. Jų šeimų, vaikų vis dau- giau matosi tiek aplinkoje, gatvėse, krautuvėse, tiek ir prie vandens. Mes, nors ir būdami nemažais toleranta- is ir šiaip jau gana pakantūs, nelabai žavimės spalvotais kaimynais, tad jau dabar bū- tų pagrindo tvirtinti, kad Union Pier lietuviškasis žy- dėjimas jau bus pastekęs sa- vo zenitą, dabar dėmesys vis mažės, mažės kartu ir lietu- vių vasarotojų skaičius.

Kad tai tiesa, įrodė ir pa- skutinė Darbo diena. Lygiai tuo pačiu metu teko lankytis ir šiemet, ir kai palyginti žmonių gausą, nesunkiai pa- stebti, kad šiais metais žy- miai žymiai mažiau buvo at- vykę paskutinįjį vasaros sa- vaitgalį praleisti. Galimas dalykas, kad kitiems jau pra- deda kiek ir atsibosti ta pati vietovė: kiti čia vasaroja jau ištisą dešimtmetį, tad kai kas galvotų, kad laikas aplinką pakeisti.

Šiaip vieta gana maloni ir svarbiausia dėl to, kad čia tiek daug savųjų gali sutikti, pasikalbėti, nuomonėmis pa- sikeisti. Čia visada gali jaus- ti ir pačios lietuviškos Chi- cagos pulsą, kas ten vyksta, darosi, kaip pavyko, kas nau- jo, ko lauktina, planuojama ir pan.

Štai tą patį savaitgalį Chi- cagoje vyko ateitininkų kon- gresas su koncertu, literatū- ros vakaru, banketu ir kita brandžia programa. Jau kiek- vienos dienos vakarą dažni atvykėliai iš didmiesčio in- formuodavo besidominčius, kaip visa vyko, kaip praėjo, kas buvo taip ar kitaip. Iš įvairių nuomonių ir pastabų jau galėjai susidaryti to įvy- kio gana išsamų vaizdą.

Union Pier dabar jau liko vienas ruoštis žiemai.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

LONDONE, ONTARIO, SPALIO 10-11 DIENOMIS

SPORTAS

TARPTAUTINĖ REGATA

Pirmą kartą nedidelio miesto St. Catharines istorijoje toks didelis įvykis. Rugsėjo 2-6 d.d. čia vyko 3-čios tarpt. irkluočių rungtynės — regata.

Šiam nepaprastam įvykiui miesto vadovai ruošėsi labai intensyviai ir iš anksto. Miesto centrinis parkas, kur turėjo vykti oficialus regatos atidarymas ir dalyvių paradas, buvo stropiai išvalytas.

Viena miesto gatvių buvo visai uždaryta eismui, išpuošta gėlynais, skulptūromis ir vėliavomis. Apie miesto rotušę taip pat daug daugiau gėlių ir daugybė vėliavų.

Šioje regatoje dalyvavo 29 valstybių komandos, o jų tarpe ir Sov. Sąjungos.

Regatos išvakarėse, rugsėjo 1 d. i. centrini parką įžygiavo 29 komandos, lydomos karinio orkestro. Komandos išsirikiavo alfabeto tvarka, taip kad JAV teko priešpaskutinė, o SSSR paskutinė vieta voroje. Priekyje žygiavo vertėjos, nešdamos regatos mėlyną vėliavą, papuoštą 29 žvaigždėmis.

Regata atidarė tarptautinės irkluočių sąjungos pirmininkas šveicaras. Po jo trumpos kalbos buvo sugiedotas regatos himnas ir pakelta regatos vėliava. Nuskambėjo 29 šūvių salvės, buvo paleista daugybė balandžių ir tūkstančiai įvairiaspalvių balionų.

Taip pat kalbėjo miesto burmistras ir Ontario parlamento sveikatos bei švietimo ministras. Dauguma dalyvių, kurių čia buvo tūkstančiai, traukė pečiais, girdėdami pirmą kartą kartojant kalbas ir prancūzų kalba.

Komandų sudėtis svyravo nuo 1 iki 50 irkluočių. Taip pat ir savo išvaizda bei tvarkingumu jos labai įvairavo. Didelį kontrastą sudarė, kai šalimais šviesių, lino plaukais skandinavių, žyglavo japonai ir kitų Azijos kraštų sportininkai. Labai tvarkingai buvo apsirengę ir puikiai laikėsi Vak. Vokie-

tijos, JAV ir Sovietijos sportininkai, kurių tarpe buvo ir trys lietuviai.

Šį kartą geriausiai pasirodė Rytų Vokietijos komanda, laimėjusi 3 aukso medalius. Po vieną aukso medalį laimėjo Vak. Vokietijos, Argentinos, Rumunijos ir Danijos komandos.

Laimėtojų medalius įteikė Kanados min. pirm. P. Trudeau.

Vertėjų tarpe buvo ir viena lietuvaitė, studentė B. Bogušytė, kuri vertėjavo vokiečių ir sovietų komandoms. Krp.

STALO TENISO NAUJIENOS

Rugsėjo 3-6 d. d. Kanados Tautinės parodos metu Toronte prasidėjo Kanados stalo teniso sezonas. Didžiuliam turnyre dalyvavo aštuoni lietuvių stalo teniso žaidėjai: B. Plučaitė, E. Sabaliauskaitė, Glorija, Flora ir Vijoleta Nešukaitytės, P. Klevinas, E. Zabiela ir J. Nešukaitis.

Geriausiai pasirodė Vijoleta Nešukaitytė ir Paulius Klevinas. Vijoleta jau penktą kartą laimėjo Kanados moterų čempionatą prieš J. Marinko 21-7; 21-8; 21-15. P. Klevinas sėkmingai iškovojo 13 metų amžiaus berniukų klasės čempionatą prieš V. Skujins 21-9; 21-15. Paulius taip pat pasiekė 15 metų klasės finalą, bet reikėjo nusileisti prieš S. Veillette 21-14; 25-23.

Kanados provincines varžybas laimėjo Ontario. Už Ontario komandą žaidė: Vijoleta ir Flora Nešukaitytės, J. Marinko ir B. Jekir.

Tarptautinėse rungtynėse Kanados moterų komanda iškovojo Amerikos komandą 3:1. Už Kanadą žaidė Vijoleta Nešukaitytė, J. Hecht ir E. Sabaliauskaitė. Be to, Vijoleta laimėjo du taškus dvejetą žaisdama su E. Sabaliauskaitė.

Kanados atvirame turnyre E. Sabaliauskaitė pasiekė pusfinalį, kur ji pralaimėjo

prieš K. Matsuzaki, buvusią pasaulio meistrę. Finale V. Nešukaitytė susitikė su K. Matsuzaki. Pasaulio meistrės užtikrintas puolimas buvo per kietas Vijoletai ir reikėjo nusileisti 21-15; 21-12; 21-12.

Dalyvių skaičius turnyre buvo vienas iš gausiausių. Dalyvavo 268 žaidėjai iš Kanados, Amerikos, Japonijos, Vakarų Indijų, Tailando.

J. N.

toronto

ISVYKA PAS ESTUS

Rugpiučio 29 d. dalis Toronto šaulių su kuopos pirm. St. Jokubaičių dalyvavo estų karo veteranų šventėje, kuri vyko prie Guelph, Ont., miesto, estų bendruomenės jaunimo stovyklavietėje.

Šventė pradėta sportinio šaudymo varžybomis tarp Toronto estų, latvių ir lietuvių ekipų. Lietuviams teko antroji vieta. Iškilmingoji dalis pradėta vėliavos pašventinimu. Po to sekė iškilmingas paradas, kuri, orkestrui grojant, priėmė estų pulk. Lt. A. Tomander. Parade dalyvavo Hamiltono, Detroito, Toronto estų karo veteranai, lietuvių Putvio šaulių kuopa ir latvių, Daugavos Vanagi dalinys.

Posėdžio metu St. Jokubaitis pasveikino estų veteranus Putvio kuopos ir Kanados šaulių rinktinės vardu.

Smagu buvo valandėlę pabūvoti svetingų estų globoje gražioje jaunimo stovyklavietėje.

P. G.

hamilton

HAMILTONO SLA KUOPA

Hamiltono jau eilę metų veikia fraternalinės Susivienijimo lietuvių Amerikoje organizacijos skyrius, trumpai vad. Hamiltono SLA 72 kuopa, turinti per 40 narių. Skaičius galėtų būti didesnis, jei vietos lietuviai parodytų daugiau susidomėjimo apsidrausti savo organizacijoje,

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga irodžiusi galia sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado ne paprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams išvykdo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tesdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. P pinigai bus grąžinti jei nebūssite patenkinti.

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika, Mediciniškas ir pooperacinis gydymas, Psichologinė terapija, Masažai, Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, — hydro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

kuri yra stipriausia finansiskai Amerikos kontinente ir kuri savo pelno dalį skiria mūsų pačių įvairiems reikams.

Hamiltono kuopa šiemet paskyrė 100 dol. Kanados Liet. fondui. Kasmet remia Kanados liet. spaudą, vietos šalpos reikalus ir kitas paramos reikalingas organizacijas.

Dabar kasoje turi per 500 dol. Finansiskai tai stipriausia organizacija Hamiltone.

Kuopoje galima gauti įvairią apdraudą suaugusiems ir vaikams nuo jų gimimo dienų.

Galima gauti apdraudą ir nuo nelaimingų atsitikimų tūkstančio dol. sumai tik už 2,04 dol. metams ir 2 dol. nario įnašo. Juk nežinome kas atsitiks su mumis rytoj.

Z. P.

• K. Mikšys, nepavykus sudaryti naujo šalpos Fondo komiteto, išskyr. pirm. pareigų pasitraukė. Dabar B-nės pirm. ieško naujo šalpos vadovo.

• S. Martinkutė, B-nės vald. narė ir vadovė jaunimo reikalams, iš minėtų pareigų pasitraukė, kaip išvykstanti mokytojai į Sudburio apylinkes, Viuely miestą.

Nauja B-nės v-bos nare pakviesta M. Borusienė.

PADĖKA

Kanados šaulių rinktinės valdyba nuoširdžiai dėkoja — Hamiltono Lietuvių medžiotojų klubui "Giedraitis", leidusiam pasinaudoti šaudykla, metinėms šaudymo varžyboms; dovanojusiem taures geriausiems šaudytojams — dr. A. Barakauskui, dr. A. Šalkui, š. r. M. Astrauskinei, š. P. Gulbinkui, š. P. Žiurinskui; šaudymo varžybų komisijai — š. P. Gulbinkui, š. J. Puteviui ir p. Silvestriui Bončkui už gerai atliktas pareigas.

KŠR valdyba

edmonton

SIMPOZIUMAS EDMONTONE

Rugpiučio 28-29 d. Albertos universitete, Edmontone, įvyko dviejų dienų simpoziumas, kurio tikslas buvo panagrinėti Karališkosios komisijos dvikališkumui tyrinėti pranešimą, liečiantį ir ne prancūzų ar anglų kilmės kanadiečių. Simpoziumą organizavo ukrainiečių

jaunimas, lankantis Albertos universitetą. Išlaidas padengė federalinė valdžia. Reikalo pradininkas buvo senatorius P. Yuzikas iš Otavos.

Senatorius savo kalboje nušvietė anglų ir prancūzų kalbų vartojimą istorinėje šviesoje, pabrėždamas, kad 1871 metais Kanadoj buvo trys su puse milijono gyventojų, iš kurių 2 mil. buvo angliškai kalbančių. Prancūzų buvo vienas milijonas, o kitų — 280 tūkstančių.

Geriausiai buvo paruošta dr. B. Krawchenko paskaita. Jis gynė reikalą išlaikyti visas kalbas Kanados mokyklose ir universitetuose, kad Kanada išlaikytų dvasinius turtus, kurių Amerika gali praradusi.

Kalbėtojai atstovavo įvairias organizacijas.

Kalbėjo valdžios atstovai, CBC, kaip paprastai, nesuntė savo atstovo.

Visos kalbos buvo įkaltos į magnetofono juosteles ir paimtos specialaus atstovo į Otavą.

Apgailėstautina, kad Edmontono mieste, tautinės mažumos sudaro 75 nuoš. gyventojų, i simpoziumą atėjo vos 100 žmonių, nežiūrint skelbimų spaudoje ir per televiziją.

Lieka įspūdis, kad federalinė valdžia yra pasiryžusi remti tautines mažumas. A. D.

winnipeg

KLB Winnipeg apylinkės v-ba iš anksto buvo informuota, kad Manitobos Tautybių meno sąjunga, pritariant Winnipeg miesto Šimtmečio jubiliejaus komitetui, rugpiučio 3-4 organizuoja įvairių tautybių pasirodymą, kurį pavadino "Folkorama 70".

Pasirodymą surengti lietuvių bendruomenei sunkiai sekėsi, nes tam nepritarė pats valdybos pirmininkas ir klebonas kun. J. Bertašius. Gal klebonui buvo nepatogu, nes tuo metu Winnipeg atostogavo vysk. V. Brizgys? Sunkiai sekėsi susitarti ir dėl pačios vietovės. Vieni siūlė parapijos salę, kiti Polo Park prekybos centrą.

Meninę dalį kruopščiai paruošė Eug. Kalasauskas, kuris nemažą dalį sudėjo ir pats savo kūrinį. Kiti sunešė įvairius meno bei gintaro dailės išdirbinius bei kitokius gražius išaustus ir išsiuvinėtus rankšluosčius, paklodes, staltieses ir kt. Vienu žodžiu, lietuviškas dailenybių parodymas lietuviams pasisekė gana gražiai, ir

daugelis kitataučių tai atkreipė dėmesį.

Prie įėjimo svečius priiminėjo Januškaitė, Barkauskaitė ir Gailnaitytė. K. Maželka tvarkė bufetą, o J. Demereckas viskuo aprūpino. D. Januškaitė ir J. Barkauskaitė praturtino bufetą lietuviškais pyragais, čiais, kurie lankytojams labai patiko.

Atrodo, kad valdyba sunkiausias darbas buvo "Miss Folkorama 70" kandidatės parinkimas. Winnipegietės lietuviškosios vienodos gražios, ir per neapsižiūrėjimą ar nesusigaudymą galima buvo užtraukti amžiną rūstybę.

Galiausiai viską nulėmė fotografas Napoleonas Mileišis, kuris prašė jam pristatyti kandidatės pavarde ir atvykti pas jį padaryti nuotrauką. "Miss Folkorama 70" iš lietuvių pusės buvo parinkta Irena Marozaitė, kuri per visus septynius vakarus gražiai apsirengusi tautiniais rūbais, supažindino svečius su lietuviškomis dailenybėmis.

Pasirodyme dalyvavo 21 tautybė. Tautybės savo pasirodymus daugiausia pravedė pačios savo buveinėse-klubuose, o kurios jų neturėjo — tai išsinuomavo kitur.

Per visus septynius vakarus, pradedant 7 ir baigiant 12 val., Winnipeg miesto autobusai nemokamai vežinėjo lankytojus iš vienos vietovės į kitą.

Tenka pažymėti, kad Winnipeg anglų laikraščiai apie šį įvykį visai mažai terašė.

Per visus septynius vakarus tautybės vieną kitą vizitavo ir vieni kitus geriau pažino.

Programoje išvardintas dalyvaujančių tautybių sąrašas su jų kraštų sostinėmis ne vienam lankytojų ilgai pasiliks atmintyje, nė vienas neapasakys, kad tokių kraštų nežino. Tad daugiau tokių parengimų.

K. Strikaitis

VILNIAUS LIETUVIŲ LEIDINYS

Petro Česnulio prisiminimų knyga "Nužmogintieji" jau atiduota spaustuvei. Numatyta, kad knyga išeis ateinančių metų vasario mėn.

Knygą, kuri vaizduoja lietuvių išgyvenimus lenkų kalyklose, leidžia Vilniaus krašto lietuvių sąjunga. Leidėjai telkia mecenatus ir rėmėjus. Tie, kurie knygos leidybą parems 25 dol. ir daugiau, bus įrašyti pačioje knygoje. Rašytina: J. Cioėnui, 21 Alhambra Ave., Toronto 3, Ont., Canada.

J. I. B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, sausas, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuoti, J. I. B. vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su \$6.00 money orderiu siųsti: JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.

KELEIVIS

536 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 USA.

Aisku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieną giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumer. tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių --- Kaina \$1.00.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties meniškinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius: Gražvydas Lozauškas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS

TREČIADIENĮ PER

CFMB

STOTI

BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO

1053 Albanel Cr., Duvernay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Štankevičius

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¼% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAJE TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (Ilepos ir rugpiučio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723.

VAKARO TALKININKAI

AV salėje rugs. 19 d. vykusį "Nepriklausomos Lietuvos" vakarą ruošiant ir jį pravedant prisidėjo visas didelis būrys talkininkų ir talkininkių. Be jų kruopštaus darbo ir pastangų vakaras nebūtų buvęs toks jaukus ir pramogingas. Talkininkės dirbo virtuvėje, aptarnavo bufetą, palaiškė tvarką salėje ir atliko daug kitų darbų. Štai sąrašas tuos nuosirdžių ir pareigingų laikraščio bičiulių:

O. Adomoniene, V. Adomonytė, V. Bužienė, V. Girinienė, M. Grinkienė, J. Jurjonienė, M. Kasperavičienė, G. Kazlauskienė, O. Mylienė, M. Šiaučulienė, A. Urbanavičienė, A. Ūsienė.

A. Adomonis, Z. Bulota, J. Burba, P. Gabrys, M. Grinkus, L. Gudas, K. Kiaušas, Jz. Lukoševičius, A. Mecelis, V. Zemaitaitis.

Vakare buvo suruošta iš tikrųjų turtinga loterija, kuriai laimėjimus aukėjo H. Adomonis, Pr. Baltuonis, R. Bukauskas, P. Girdžius, M. Grinkienė, M. Grinkus, A. Jurjonas, M. Kasperavičienė, O. Mylienė, H. Nagys, V. Remeika, K. Sitkauskas, J. Šiaučulis, P. Žukauskas.

Šilta, skaniai pagaminta vakarienė, be abejo, nebūtų galėjusi būti tokia gera, jeigu K. Lukas nebūtų padovanojęs 7 didelių kalakutus.

"Nepriklausoma Lietuva" visiems čia suminėtiems ir nesuminėtiems talkininkams ir rėmėjams nuosirdžiai dėkoja.

LAIMINGIEJI

Rugs. 19 d. įvykusiame NL vakare suruošta loterija šįkart buvo iš tiesų labai turtinga. Trys laimėjimai buvo ypač vertingi. Tai dailininkų Romo Bukausko ir Vyto Remeikos padovanoti paveikslai ir Pr. Baltuonio padovanotoji medžio šaknų skulptūra.

Pr. Baltuonio drožinį laimėjo A. Kalvaitis, R. Bukausko kūrinį — K. Andriškevičius, V. Remeikos — L. Gudas.

LANKĖSI EUROPOJE

Tarnybiniais reikalais Europoj trumpą laiką lankėsi Kados kariuomenės leitenantas L. K. Baršauskas.

Grįždamas į Calgarį, leitenantas viešėjo pas savo tėvus La Salleje.

MIRĖ VL. MACKEVIČIUS

Lankydamas savo dukterį Eleną, Bostone, JAV, netikėtai rugpjūčio 27 d. mirė ilgametis La Sallės gyventojas, 66 m. amžiaus sulaukęs, Vladas Mackevičius.

Vellonio palaikai buvo atskraidinti į Montrealį, kur laidotuvės iš Aušros Vartų bažnyčios įvyko rugpjūčio 31 d. Vellonis paliko našlę Bronę, sūnų ir dvi dukteris.

ŠAUDYMAS DĖL TAURIŲ

Spalio 3-4 d. d. Pr. Dikaičio ūkyje, St. Rachel, vyks šaudymo pirmenybės dėl pereinamosios Montrealio LK Mindaugo kuopos taurės.

Šimet, be vyrų, šaudymo pirmenybės turės ir moterys, kuriom mindaugiečiai taip pat paskyrė pereinamą taurę.

SUSIRENKA ONIETĖS

AV Šv. Onos draugijos susirinkimas įvyks rugsėjo 27 d. po 11 val. pamaldų AV salėje.

R. Jospaičio nuotraukų montažas iš Kordobos, Argentinoje, Lietuvų dienų, rugp. 15-16 d. Ta proga viena miesto gatvė buvo pavadinta "Lituania".

DARBA PRADĖJO DARŽELIS

NPM sėserų priedarželinė vaikų priežiūra ir vaikų darželis jau pradėjo naujuosius darbo metus. Sėserys labai norėtų, kad bent dalis darželio būtų lietuviška. Tėvai savo vaikučius registruoti prašomi, skambinant telefonu seselei M. Margaritai: 766-9397.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE

Buvusieji Montrealio Aušros Vartų klebonai Jonas Kubilius, Jonas Borevičius ir Kazimieras Pečkus per dabartinį kleboną t. L. Zaremą siunčia linkėjimus Montrealio lietuviams.

T. L. Zaremba praeitą savaitę grįžo iš JAV ir vėl eina AV klebono pareigas. Jis Chicagoje dalyvavo ateitininkų suvažiavime ir atliko kolektojas.

Šią savaitę į Montrealį atvykti žada t. Gediminas Kijauskas, lietuvių jėzuitų provinciolas. Vizitas bus oficialus.

KRIKŠTYNOS

Rugsėjo 6 d. AV par. buvo pakrikštyta Onytė ir Vytauto Givių dukrelė Marija Ona Margarita.

Rugsėjo 13 d. ten pat buvo pakrikštyta Kotrynos ir Edgardo dukrelė Kotryna Leonė Dana.

SUTUOKTUVĖS

Milda Ona Girdžiūtė rugpjūčio 29 d. AV bažnyčioje susituokė su M. Smith. Šaunų vestuvinių pokylį La Salle surengė jaunosios tėvai.

Julija Petronėlė Žukauskaitė rugsėjo 19 d. Šv. Kazimiero bažnyčioje susituokė su Bill Krahuli. Vestuvių pokylis į parapijos salę sutraukė per 300 svečių.

PASISEKĖ JUNGtinė GEGUŽINĖ

Montrealio Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero lietuviškųjų parapijų gegužinė, kuri įvyko rugs. 13 d. Vekterijų vasarvietėje, pasisekė.

Nežiūrint blogo oro, į gegužinę vis dėlto sugužėjo per 40 autovežimių. Jaunimą linksminė.

no R. Skučo grupė. Gautąjį pelną abiejų parapijų komitetai pasidalino pusiau — po 96,95 dol.

GRYBŲ VAKARIENĖ

Spalio 3 d. Šv. Kaz. salėje ruošama tradicinė grybų vakariene. Bus loterija, gros geras orkestras. Bilietai jau platunami.

PRADĖJO KALĖDOTI

Šv. Kaz. parapijos klebonas kun. dr. F. Jucevičius jau pradėjo lankyti savo parapijiečius.

KVIEČIA "IN CORPORA"

KLB Krašto valdybos pirm. dr. S. Čepas atsiuntė laišką KLB Montrealio Seimelio prezidiumui, kuriuo visus montrealiečius Krašto tarybos ir Garbės teismo narius kviečia "in corpore", atseit, visus, dalyvauti KLB Krašto tarybos metiniame suvažiavime, kuris įvyks Otavoje spalio 24-25 d. d.

Kvietimą Krašto tarybos suvažiavime atstovauti "Nepriklausomą Lietuvą" KV pirm. dr. S. Čepas atsiuntė ir redaktoriui.

PATARNAVIMAI PAŠTU

Pašto streikas pagaliau pasibaigė. Nuo jo kentėjo visi,

SIŪLO ALYVĄ

Gražys, Antanas (salesman), parduoda alyvą namų šildymui. Nemokamas krosnių (furnace) valymas ir aptarnavimas.

Alyva pristatoma bet kokių metu — 24 valandas per parą. Skambinti tel. 739-9328.

PARDUODAMI TEKSTILĖS GAMINIAI

Parduodami fabriko brokai. Specialios žemos kainos.

LONDON MFG. CO. LTD., 140 Cremazie Blvd. West, šeštas aukštas.

Iėjimas iš Reims.

Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 1 val. p. p. Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. ryto.

bet ypatingai įmonės ir įstaigos, kurių apyvarta buvo surišta su pašto patarnavimais. Dargelis Lito narių šiais metais irgi susilaikė nuo savo čekių siuntimo paštu.

Pašto patarnavimams susinormavus, dabar būtų pats laikas Lito nariams vėl pradėti pilnas operacijas su savo kreditu unija. pr. r.

DARBAS MOTERIMS

Reikalingos prityrusios siuv. mašinų operatorės. OVER-LOCK SINGER SPECIALS. Pageidaujamas, bet nebūtinas patyrimas prie mezginių. Geras atlyginimas ir darbo sąlygos.

TINY TOTS KNITTING MILLS
500 Sauve Str. W., Montreal

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

LAURENT DAIGNEAULT
Président

• DEMON
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION DODGE
7835, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išsėtos taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

Tel. 365-3364

- Išsėtos taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

Visų firmų automobiliams
De La Verendrye Blvd. ir Hebert kampas

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrenginiai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrenginiai
- Apkaitinimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

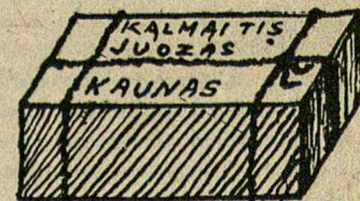
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
IVAIRIOS PROGOS

T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame didelės nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą), už apsiaustus nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

KRONIKA

NAUJAS ADRESAS

KLB Krašto valdybos pirmininko dr. S. Čepo naujas adresas yra: 194 Lloyd Manor Road, Islington, Ont. Tel. 233-8802

LIETUVIŲ DIENŲ REIKALAI

Šešioliktasis Kanados lietuvių didysis susibūrimas jau visai priartėjo, ir Londono lietuviai su dideliu svetingumu ir kupini vilčių laukia spalio 9-11 dienomis gausaus tautiečių atsilankymo.

Programos stengiasi paruošti taip, kad galima būtų visus patenkinti. Svarbu, kad visi žinotų, kur ir kada kreiptis ir gauti reikalingų informacijų. Visada galima paskambinti parapijos salėn telefonu 455-3129. Šeštadienį, spalio 10 d., čia nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų budės mūsų pareigūnai. Po 7 val. vak. prašoma skambinti didžiojo salėn, kur vyks susipažinimo-susitartinimo vakaras, telefonu 432-6755.

Šeštadienį sporto varžybos jaunimui prasidės ne 12 val., kaip buvo ankščiau skelbta, bet 2 val. p. p. tose pačiose patalpose.

Tad iki malonaus pasimatymo. L. E-tas

VILNIEČIŲ SUSIBŪRIMAS

Kanados Lietuvių dienos programa, spalio 10-11 d. d. Ontario Londone suvažiuos ir vilniečiai savųjų reikalų aptarti. Pateidaujama, kad suvažiuotų ir JAV vilniečiai.

Suvažiavimas numatytas spalio 10 d., 12 val., lietuvių parapijoje, 1414 E. Dundas St. Suvažiavimo metu bus suruoštas ir Vilniaus dienos minėjimas.

MONTESSORI PEDAGOGĖ

Zina Piečaitienė šią vasarą Willimantic, JAV, išlaikė egzaminus ir gavo Montessori metodo mokytojos diplomą. Diplomą išdavė Britanijos Londono St. Nicholas Montessori pedagogikos metodo mokykla.

Z. Piečaitienė netolimoje ateityje žada Montessori metodu mokytojauti Montrealyje.

BALTIŠKOJI TRAGEDIJA

Praeitą savaitę "The Montreal Star" išspausdino du straipsnius, skirtus Baltijos kraštams. Rugs. 14 d. Toronto universiteto politinių mokslų profesorius ir aktyvus Naujosios demokratų partijos veikėjas James Eayrs paskelbė straipsnį apie baltiškąją tragediją. Rugs. 18 d. to

laikraščio Maskvos korespondentas David Levy temą papildė iš savo požiūrio.

Ypač pirmasis str. yra vertingas ir baltiečiams malonus reiškinys, objektyviai ir mums palankiai nušviečiantis politinę baltų padėtį.

KLB Montrealio seimelio prezidento pirmininkas Pr. Rudinskas prof. James Eayrs pasiuntė padėkos laišką. Visi kiti lietuviai raginami rašyti "The Montreal Star" redakcijai. Tuo būdu mums visiems svarbi tema ilgiau išsilaikytų laikraščio sklityse, — pabrėžė Pr. Rudinskas.

NEPRIKLAUSOMOSIOS VAKARAS

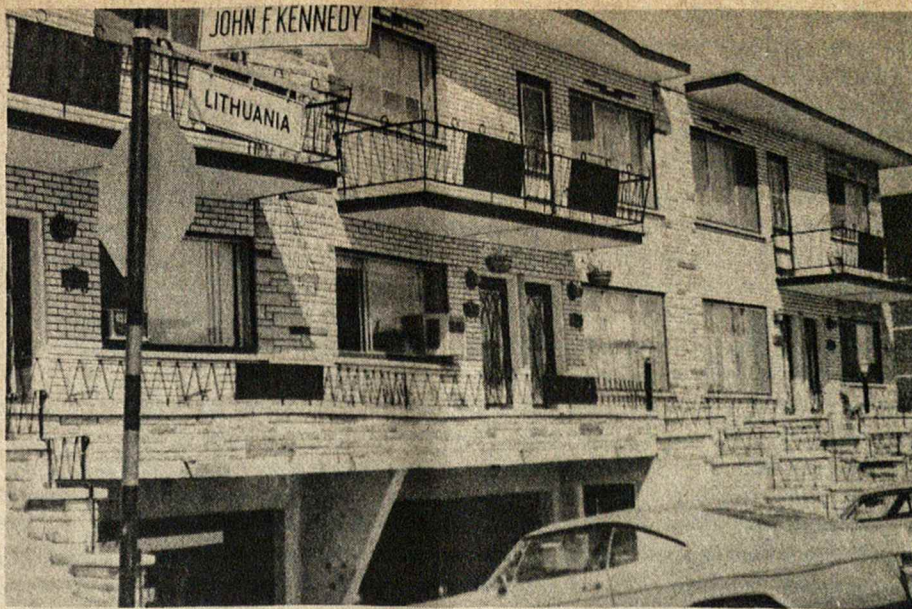
Rugs. 19 d. Montrealio AV salėje vykusį "Nepriklausomos Lietuvos" vakarą atidarė NL sp. b-vės valdybos pirm. L. Girinis-Norvaiša, savo žodžiu primindamas įvairius sunkumus, su kuriais tenka susitikti laikraščio leidykloje. P. Rudinskas, Montrealio lietuvių bendruomenės pirmininkas ir buvęs vienas pirmųjų NL redaktorių, savarimtu ir apsvaistytu žodžiu kvietė ypač senuosius laikraščio skaitytojus būti tolerantiskais. Jis priminė R. Maziliausko žodžius, kad laikraščio ateitis neišvengiamai yra jaunosios kartos rankose. Taigi NL ir turinti būti idomi jauniems, kad jie noriai skaitytų ir galop perimtų jos leidybos našta.

E. Kardelienė išreiškė savo nuomonę, kaip laikraštis turėtų būti tvarkomas. AV parapijos klebonas t. L. Zarembe, salės šeimininkas, pasveikino redaktorių ir susirinkusiuosius. Jis džiaugėsi, kad vakaras vyko kaip tik AV salėje. Tai esą simboliška ir užtikrina, kad visi galime sutilpti vienoje salėje ir viename laikraštyje.

Jonas Leknickas, senosios išeivijos atstovas ir vienas NL steigėjų, prieš 30 metų didelėmis pastangomis kovojęs už mūsų laikraščio sukūrimą, pasveikino dabartinius tvarkytojus ir džiaugėsi, kad jo skiltyse sutelpa visų kartų plunksnos.

"Lietuvos pajūrio" vyr. redaktorius Ansas Lymantas prisiminė, kad su dabartiniu NL redaktoriumi jam jau teko bendradarbiauti prieš 24 metus. Anuomet Vokietijoje buvo leidžiamas rotatorinis žurnalas "Akiračiai", kurį redagavo ir R. E. Maziliauskas, o iliustruoti leidinių teko A. Lymantui. Jis ir dabar NL redaktoriui šiltai žodžiais pažadėjo kolegiską talką.

Henrikas Nagys savo labai nuoširdžia ir įtaigia kalba aptarė tarnybą lietuviškajam žodžiui. Jis priminė, kad mes visi esame atsakingi už lietuviškojo žodžio gyvybę svetur ir namie, bet tam tikro pašaukimo žmonės neša ypatingą atsakomybę. Tai mokytojai, rašytojai, žurnalistai. Rašytojai gal esą kiek laimingesni, nes jų kūryba išlieka, o žurnalistai juk turi nuolatos komentuoti senstančias dienos aktualijas. Tačiau patį sunkiausią bene esanti

"Lietuvos" gatvė Montrealio dalyje La Sallėje, kur gyvena didelis lietuvių būrys, yra NL redakcija.

redaktorių dalia. Jie visuomet yra kryžminėje ugnyje.

Paskutinį žodį tarė NL redaktorius R. E. Maziliauskas.

Labai sklandžiai ir moko-visškai vakarą pravedė NL sp. b-vės vicepirm. Juozas Šiaučius.

Po oficialiosios dalies vakaro dalyviai vaišinosi, šoko ir linksminosi. Vakare dalyvavo svečių iš JAV ir kt.

KAS TRUKDO SVEIKATOS DRAUDIMO REGISTRACIJĄ?

Kvebeko Sveikatos draudimo valdyba praneša, kad visi gyventojų užpildyti kuponai registracijai Valdybos įstaigoje yra sutvarkomi vienos savaitės bėgyje. Jei išsiuntusieji ilgesnį laiką negauna iš Valdybos reikalingų dokumentų, kaltė nebėra Sveikatos draudimo įstaigos, bet — pašto.

Kvebeko gyventojai prašomi būti kantriais ir nesiųsti antrą kuponą, nes tai tik sudaro daugiau darbo pačiai įstaigai ir gaišina laiką. Anksčiau ar vėliau visi Kvebeko provincijos gyventojai gaus reikalingus draudimo dokumentus.

Sveikatos draudimo valdyba pakartotinai primena, kad tie, kurie dar nėra pasiuntę savo kuponą, tai gali padaryti, pasinaudodami ir šiame laikraštyje išspausdintais kuponais. Kuponą gavusi, Draudimo įstaiga išsiunčia asmenišką registracijos anketą ir instrukcijas. Instrukcijas reikia išdėmiai perskaityti ir užpildytą anketą grąžinti Sveikatos draudimo valdybai — "Regie de L'Assurance-Maladie".

Visi Kvebeko gyventojai, vyresni kaip 18 metų amžiaus, turi įrašyti registracijos anketose savo socialinio draudimo numerį.

BALTU BENDRADARBIAVIMAS

Rugsėjo 17 d. pirmajam posėdžiui susirinko naujai sudarytoji Kanados Baltų federacijos Kvebeko taryba.

Į KBF tarybą po tris atstovus deleguoja estų, latvių ir lietuvių bendrinių organizacijų vadovybės. KLB Montrealio seimelio prezidento pirm. Pr. Rudinskas posėdyje pristatė Lietuvių bendruomenės atstovus — S. Piečaitienę, V. Peteraitį ir R. E. Maziliauską.

Baltų tarybos pirmininku išrinktas estas P. E. Moldre, vicepirmininku politiniams reikalams latvis G. Sukšė, vicepirm. socialiniams reikalams estas V. Lillakas, vicepirm. informacijai R. E. Maziliauskas, išdininke — estė Leida Zelde, sekretoriumi latvis M. Štauers. S. Piečaitienė perė-

mė moterų komiteto vadovės pareigas.

Posėdyje buvo priimta šių metų birželio įvykių minėjimo apyskaita. Prieita išvados, kad tai buvęs vienas iš geriausiai pavykusių minėjimų pastaraisiais metais. Minėjimas davė 23,40 dol. nuostolio, kurį lygiomis dalimis padengė trys tarybą sudarančios tautybės.

Praeityje Montrealyje Baltų taryba apsiribodavo birželio įvykių minėjimų rengimu. Estų ir ypač latvių iniciatyva stengiamasi tarybos veiklą išplėsti, ir ją padaryti nuolatine institucija. Patirtis kitose provincijose ir gyvenimo kasdienybė rodo, kad, kalbant visų baltiečių vardu, įgyjamas didesnis svoris, sugausne ir vieninga etnine grupe labiau skaitosi Kanados įstaigos, didžioji spauda ir visuomenė.

Pirmuoju tokiu jungtiniu baltiečių žingsniu yra laiškas prof. James Eayrs, kuriame dėkojama už straipsnį apie baltišką tragediją, atspausdintą "The Montreal Star" rugsėjo 14 d.

Taryba pasiryžusi į bendrą veiklą įtraukti jaunimą. Pasak latvių atstovo G. Sukšės, kiekvienas lietuvis, latvis ir estas nori, kad jo vaikai šeimas kurtų su savo tautiečiais. Tačiau gyvenimo patirtis rodo, kad vis daugiau baltiečių jaunimo vedasi su kanadiečiais. Ar nebūtų geriau, jeigu baltiečių jaunimas vienas kitą geriau pažintų ir, gal būt, sukurtų mišrias, bet vis dėlto baltiečių šeimas?

Nutarta ateinančių pavasarį viename iš didesnių Montrealio viešbučių surengti bendrą baltiečių balių, kuriame estų, latvių ir lietuvių Montrealio bendruomenės ir ypač jaunimas galėtų susipažinti ir kartu pasilinksminėti. Baliaus rengimu rūpintis tenka lietuvių atstovų taryboj — Silvijai Piečaitienei.

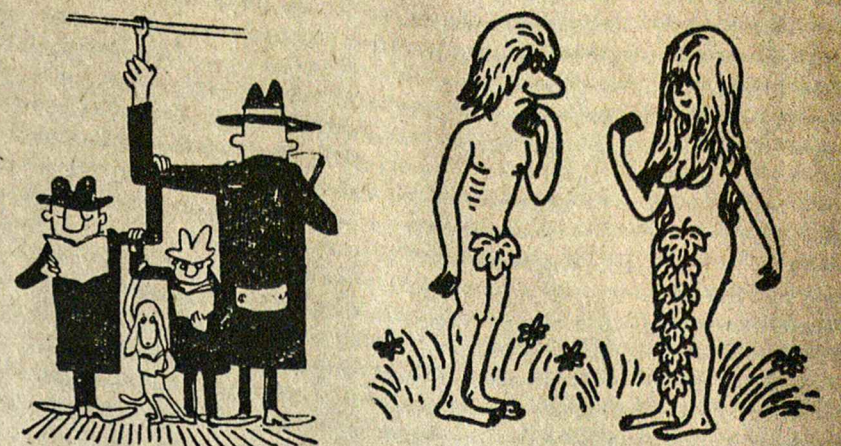
GIRTI PAAUGLIAI

Aukščiausios tarybos prezidentas Vilniuje 1967 m. buvo išleidęs įsaką, kuriuo numatyta nuteisti kalėti iki trijų metų tuos, kurie sistemingai vaišina nepilnamečius alkoholiniais gėrimais. Vis dėlto neblaivūs jaunuoliai šių dienų Lietuvoje dažnai pastebimi ne tik gatvėse, kitose viešose vietose, bet ir mokyklose.

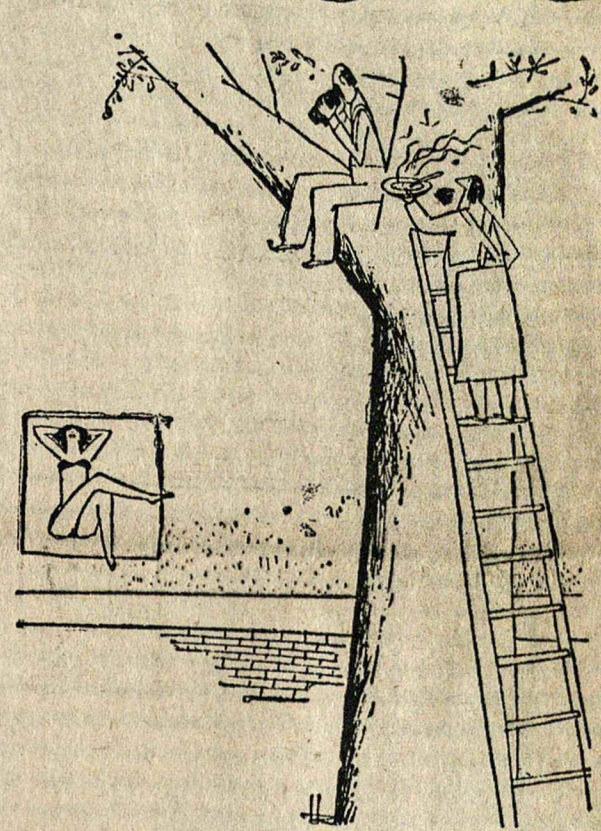
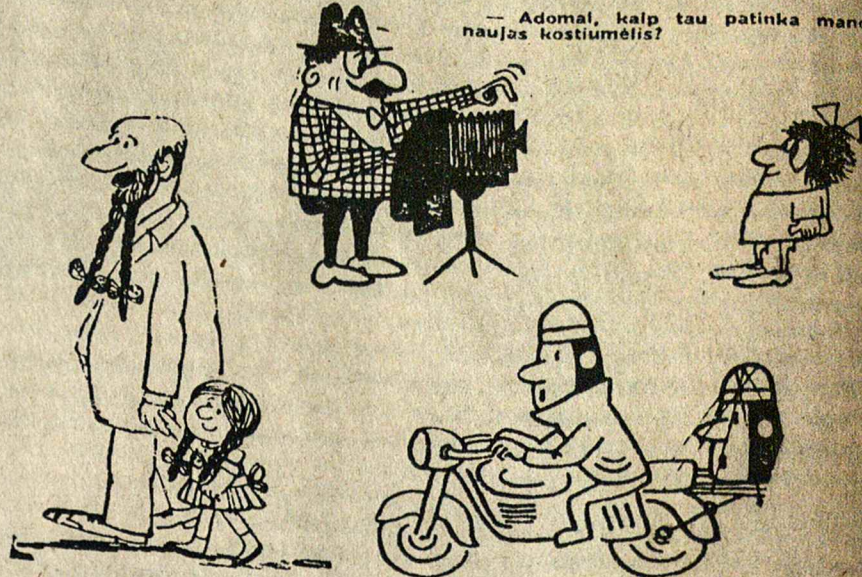
Suskaičiavus visas poilsio dienas ir atostogas, pasirodo, kad gyventojai kas trečią dieną yra laisvi nuo darbo. Blogiausia, kad nemaža šeimų laisvas dienas supranta, kaip galimybę dažniau pasidėti prie buteliais apstatyto stalo. Dar blogiau, kad tokiats atvejais vaišinami vaikai.

Nepilnamečius alkoholiu vaišina ne tik tėvai. Kartais tai daro meistras gamykloje,

KREIVI VEIDRODŽIAI

— Adomai, kaip tau patinka mano naujas kostiumėlis?

siūlęs "aplaistyti" pirmąjį darbo uždavinį, kitu atveju parduotuvės pardavėjas ar kavinės padavėja.

Štai, vaizdas Vilniaus kavinėje "Eglutė": atėjo du šešiolikmečiai, jiems atnešė butelį degtinės, butelį vyno ir keletą butelių alaus. Viską išgėrę vaikinai pradėjo laužyti telefonus. Vaikinai buvo griežtai nubausti, bet... ne padavėja.

PADIDĖJĘS BALANSAS

Lito balansas rugpjūčio 31 d. pasiekė 2.628.958 dol. sumą. Tai yra 11 tūkstančių dol. daugiau, palyginus su liepos mėn.

Lito raštinė dabar veikia ir sekmadieniais. pr. r.

MONTREALIEČIAI Į LONDONĄ

Kanados Lietuvių diena šiemet įvyks Londone, Ont., spalio mėn. 10-12 dienomis.

Iš Montrealio vyksta visas Gintaro ansamblis, su palydovais, kuris dalyvaus programos išpildyme. Girdėti, kad žada vykti studentų grupė, dalis gintariečių tėvų ir kitų montrealiečių, norinčių atlankyti savo gines ir draugus "tabokius" Ontarijo provincijoje. pr. r.

TYRINĖJA RYTINĖ LIETUVĄ

Pusantrą šimto kraštotyrininkų šią vasarą tyrinėjo Gervėčių apylinkes, kurios yra priskirtos prie Gudijos respublikos. Kraštotyrininkų ekspedicija rinko tautosaką, kalbą, istorinę, vadinamą revoliucine, etnografinę, choreografinę medžiagą, tyrinėjo liaudies mediciną, teisę, pedagogiką, psichologiją, estetiką.

Ekspedicijos metu buvo užrašyta apie 1500 lietuvių ir baltarusių liaudies dainų, pasakų, sakmių ir pavadinimų, nupiešta 500 audinių pavyzdžių, namų apyvokos daiktų, liaudies architektūros papuošimų, užpildyta daugiau kaip 1000 įvairaus turinio sociologinių anketų.

Pasak ekspedicijos vadovo Norberto Vėliaus, kraštotyrininkų tikslas buvo "iširti lietuvių ir baltarusių kultūrų sąveikas".

ŽEMAIČIŲ MUZIEJUS

Telšiuose, ant pietvakarinio Mesčio ežero kranto, kuriamas Žemaitijos liaudies buities muziejus. Numatyta apie 30 pastatų.

Ligšiol tepastatyta senovinė valstiečio klėtelė, pirtis ir vėjo malūnas.